

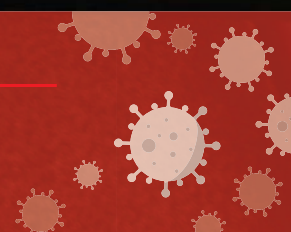
Én vagyok a családjá

Hogyan működött a Szeretetszolgálat a járvány alatt?

Kozma Imre atya 80 éves
Nem volt, amire nemet mondtunk volna
A magyar görögkatolikus egyház

ÓVÓ INTÉZKEDÉSEK

SZOLGÁLAT A KORONAVÍRUS IDEJÉN
MIT, HOGYAN, MIÉRT? - EXTRA KÖRKÉPÜNK TÍZ OLDALON

Búcsú a Máltai Rend Nagymesterétől

A Szuverén Máltai Lovagrend Nagymagiszteriuma mély fájdalommal jelentette be április 29-én Őfensége és Őeminenciája, Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto, a Rend 80. uralkodó Nagymesterének halálát.

A Szuverén Máltai Lovagrend alkotmányának értelmében Fra' Ruy Gonçalo do Valle Peixoto de Villas Boas Nagykommendátor lett a Rend ideiglenes helytartója: ő vezeti a Rend kormányát az új Nagymester megválasztásáig, amelyre előreláthatóan november elején kerül sor. A Szentatya táviratban fejezte ki részvétét,

így emlékezve az elhunyt Nagymesterre: „Emlékezetembe idézem ennek a buzgó hívőnek és kultúrembernek Krisztusba és az Evangéliumba vetett teljes hűségét; nagylelkű elkötelezettségét, ahogyan feladatát a szolgálat szellemében, az Egyház javára és a szenvedők iránt érzett odaadással teljesítette.”

A Nagymester temetése

A Nagymestert az Aventinói Santa Maria templom kriptájában helyezték örök nyugalomra május 5-én, a Rend korábbi, elhunyt nagymestere, Fra' Angelo de Mojana di Cologna és Fra' Andrew Bertie sírja közelében. A járvány miatt szűk körben tartott gyászszertartást élőben lehetett követni a Lovagrend központi honlapján. Ugyanaznap még három gyászmisét tartottak ugyanott, hogy a család, munkatársak, a Rend vezetősége, a Vatikán, Olaszország és a diplomáciai kar képviselői, kellő biztonsági intézkedések mellett is jelen lehessenek. A hivatalos ünnepélyes gyászmisére egy későbbi időpontban kerül sor.

Gyászmise a Nagymesterért Budapesten

Május 7-én Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspök, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének vezető káplánja, és Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke mutatták be a gyászmisét, amelyen az egészségügyi korlátozások miatt hat lovag és a Rend Nagykövete lehettek jelen, míg a többi résztvevő élőben követte a szertartást az Apostol TV csatornáján.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselői a Nagymester gyászmiséjének közvetítésén.

Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto

Szuverén Máltai Lovagrend
80. uralkodó Nagymestere
(1944 - 2020)

1944. december 9-én született Rómában. A római egyetem bölcsészettudományi karán diplomázott, keresztény archeológia és művészettörténet szakon, a Pápai Urbaniana Intézetben oktatott ógörögöt, valamint főkönyvtárosi és levéltárosi funkciót töltött be. Sok tanulmánya jelent meg a középkori művészettörténetről.

Fra' Giacomo Dalla Torrét 1985-ben vették fel a Máltai Rendbe, tiszteleti lovagként, majd 1993-ban tette le az ünnepélyes fogadalmat. 1994-1999 Lombárdia és Vencence Nagyperjele, 1999-2004 a Szuverén Tanács tagja.

2004-ben nagykommendátornak választották, 2008-tól 2017-ig a római nagyperjel tiszteit töltötte be. A 79. Nagymester, Fra' Matthew Festing lemondását követően ideiglenes Helytartóként lépett a Rend élére, majd 2018. május 2-án megválasztották a Szuverén Máltai Lovagrend 80. Nagymesterének.

Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto egyénileg is segítette a rászorulókat, rendszeresen éltelt osztott a Termini és Tiburtina pályaudvaron meghúzódo hajléktalan embereknek. Rendszeresen részt vett a Máltai Rend nemzetközi zárandoklatain és nagy örömmel vett részt a fiatal mozgássérültek nemzetközi táborában is.

Nagymesterként számos látogatást tett más országokban. Legutóbb Beninben, Kamerunban, illetve Németországban, Szlovéniában, Bulgáriában találkozott az államelnökökkel. Utazásai során mindig ellátogatott a Máltai Lovagrend egészségügyi, szociális intézményeibe, hogy személyesen üdvözlje az ott dolgozókat és az ápoltakat.

Kiemelt fontosságú feladata volt a Rend alkotmányának és regulájának reformja. Ezt nem tudta befejezni, de a követendő irányt kijelölte és a folyamatot annyira vitte, hogy az év végén előreláthatóan meg lehet szavazni a fő pontokat.

Nem sokkal a halála előtt a Nagymester egy nagy jelentőségű és történelmi döntést hozott: ünnepélyes szertartás keretében felajánlotta a Rendet Jézus Szent Szívének és Mária Szeplyötelen Szívének. Ezzel a Rend tagjai meghívást kaptak arra, hogy „lépjenek be a Szent Szív iskolájába, kövessék a Mester szavát és példáját, és bízzák magukat Mária anyai gondoskodására, mert az Ő kiváltságos útja mindig Szent Fiához vezet.”

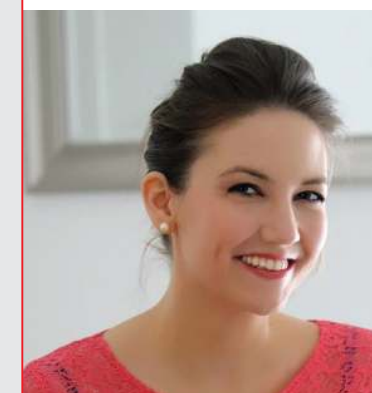
Új regionális ügyvezetők két régióban

Június elsejétől új regionális ügyvezető irányítja a Máltai Szeretetszolgálat munkáját a Dél-Alföldi Régióban és a Nyugat-Dunántúli Régióban. A kecskeméti központú szervezet élén dr. Rigó Orsolya vette át Rigóné Kiss Éva korábbi ügyvivő feladatkörét, a győri székhelyű egységnél pedig Panker Mihály váltotta dr. Báthy Andrásné előző ügyvezetőt.

A távozó ügyvezetők, Rigóné Kiss Éva és dr. Báthy Andrásné is a Szeretetszolgálat megalakulása óta aktív részesei voltak a máltai szervezet mindennapos működésének, csaknem három évtizedes szolgálatuk meghatározó volt a kecskeméti és a győri központú regionális szervezetek tevékenységének kialakulásában. Mindkettőjük nevéhez számos új intézmény megalakulása és emblemikus máltai szolgálatok indulása fűződik. Győri-Dani Lajos ügyvezető alelnök szavai szerint ők ketten régóta beírták nevüket a Máltai Szeretetszolgálat magyarországi történetébe. A távozó ügyvezetők új feladatot kapnak a karitatív szervezetenél, Rigóné Kiss Éva a vidéken működő önkéntes csoportok fejlesztésében működik közre, dr. Báthy Andrásné pedig egyes máltai ingatlanok hasznosításával kapcsolatos programban dolgozik tovább.

Dr. Rigó Orsolya bemutatkozása során úgy fogalmazott, hogy a „Szeretetszolgálat 6 éves korom óta része az életemnek”. Az új ügyvezető Budapesten szerzett jogi diplomát. Egyetemi gyakorlatát a Szabadalmi Hivatalban, egyetemi ösztöndíját egy multinacionális cég jogi igazgatóságán töltötte. Hat éven át Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Családvédelmi, majd Társadalompolitikai Osztályán dolgozott, 2016-tól pedig a Máltai Szeretetszolgálatnál volt intézményi referens. 2019 októberétől Kecskemét Értékmegőrzési Bizottságának tagja, jelenleg egészségügyi szakjogász posztgraduális képzésben vesz részt az ELTE-n.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Nyugat-Dunántúli Régiójának élére kinevezett Panker Mihály három évtizede dolgozik szociális területen, pályafutását 1990-ben családgon-
dozóként kezdte, majd a győri Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény igazgatója, később a városi önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztályának vezetője volt. Munkája mellett két köztisztviselő feladataiban is részt vállalt: az Országos Szociálpolitikai Tanács tagja és az Idősellátási Szakmai Kollégium elnöke.

dr. Rigó Orsolya

Panker Mihály

Kedves Olvasó!

2020 új fejezetet nyitott „modern kori” történelmünkben. Azt hittük, hogy az információs technológia kora után, a biotechnológia prosperáló évtizedei következnek. Ehelyett meggyulladt a jól-rosszul felépített jövőnk és mindannyian lehetőséget kaptunk újra gondolni mi végett vagyunk itt a Világban. Miközben a világ kormányai soha nem tapasztalt szociális felelősségvállalással összefogtak a COVID-19 epidémia okozta veszély miatt, a saját és egymás lakosságának megmentése érdekében, az első fertőzési hullám lezajlása után még mindig némi félelem és szorongás tölti el a szívüket. De már most láthatók a pozitív jelek: szignifikánsan csökkent a gyilkosságok, a balesetek és más okból, a hetenként mért összhálozások száma, annak ellenére, hogy az egészségügyi rendszerek világszerte csak az akut betegeket látták el.

900 éves szerveztünk számára a feladat változatlan, csak a kor és a pillanatnyi helyzet igényeihez igazodva kell megóvni az elesetteket, időseket. Ez azonban újra szerveződést és különleges lelki és anyagi felkészültséget igényel mindannyiunk, de különösképpen a frontvonalban dolgozó szeretetszolgálatunk számára.

A hit védelmére azonban, most soha nem látott lehetőségünk van, hiszen az emberek a vírusfertőzés első hulláma alatt, néhány hónapra megállapodtak, a figyelmüket nem szaggatta szét a rohanó világ, lett idejük a családjukra, a kapcsolataikat újraértékelheték. Most kirajzolódott a fogyasztás homályából mindenki számára a szeretet útja. Ez az a pillanat, amikor Krisztus üzenetét, a hit védelmében, a kor nyelvére lefordítva, el lehet juttatni a máltai kereszt alatt az emberiséghez.

Vigyázzunk magunkra, hogy vigyázhassunk egymásra!

DR. ERŐSS LORÁND
Ispótylos
Magyar Máltai
Lovagok Szövetsége

Borító: Életkép a Szeretetszolgálat esztergomi idősotthonából - Fotó: Majoros Árpád

Máltai Hírek A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja. Felelős kiadó: az MMSZ és az MMSZ elnöke Főszerkesztő: Piazza-Georgi Barbara Szerkesztőség: Bánlaki Szabolcs, Hekler Melinda, Király Eszter, Kovács Bence, Legeza László, Majoros Árpád, Parák Eszter, Radványi Benedek, Romhányi Tamás, Tihanyi Gábor E-mail: communications@malta.hu Az MMSZ címe: 1014 Budapest, Fortuna u. 10. Honlap: www.mmsz.hu E-mail: mmsz@t-online.hu Fax: 1-375-5174 Az MMSZ címe: 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60. Honlap: www.malta.hu E-mail: mmszok@malta.hu Fax: 1-391-4728 Készítette: Folprint Nyomda Lapterv: Bánlaki Szabolcs

Búcsú a nagymestertől

I 2. oldal

Április 29-én elhunyt Fra Giacomo Dalla Torre, a Szuverén Máltai Lovagrend 80. nagymestere. Ferenc pápa táviratban fejezte ki részvétét, Magyarországon a máltai szervezetek a járvány miatt online közvetítéssel követték búcsúztatóját.

Új regionális ügyvezetők két régióban I 3. oldal

Kozma Imre atya 80 éves

I 6. oldal

Imre atya tanítványainak három alapvető tanítás súlyával kellett megbirkózniuk. Az első úgy szólt, hogy a kereszténység nem elmélet, hanem gyakorlat. Nem elég hittanra járni, hanem a valóságban is meg kell élni a tanulatokat.

Az intézmények gazdái lehetnek I 8. oldal

Az egyházi fenntartóknak korábban átadott intézmények után az azoknak helyt adó ingatlanok is a fenntartók tulajdonába kerülnek a parlament döntése nyomán. A törvény arra ad lehetőséget, hogy az ellátást nyújtó szervezetek tulajdonosként viselkedhessenek.

Kertprogramunk keretei I 20. oldal

Adunk vetőmagot, amennyiben a család megteszi az első lépést, hogy felássa a kertet.

Szolidaritás-alapú vállalkozások

I 22. oldal

A cél az eredmények megtartása, a szociális gazdaságban elindított kísérleti együttműködések megerősítése és kiterjesztése. A SENTINEL program tanulságai.

A magyar görögkatolikus egyház I 24. oldal

Magyarországon mintegy 300 ezer görögkatolikus hívó él.

Munkahelykeresés máltai segítséggel I 26. oldal

A munkaerőpiacon nem keresett embereknek, illetve a válság miatt reményüket veszített álláskeresőknak szóló segítő programot indított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

Olvasnivaló I 27. oldal

Legfeljebb tíz évünk van hátra

A nyomorúság nem borzongató különlegesség

ÓVÓ INTÉZKEDÉSEK

MELLÉKLET: SZOLGÁLAT A JÁRVÁNY ALATT I 9-19. oldal

A Szeretetszolgálat munkatársai és önkéntesei az országban az elsők között kezdtek szájmazskot varrni. Amikor hiánycikk volt fertőtlenítőszer, a Batthyány téri központban gyógyszerészek tanácsait követve, és az egészségügyi világszervezet ajánlásai szerint ezer liter saját készítésű fertőtlenítőszert állított elő a szervezet. (Összeállításunk a járvány alatt végzett máltai tevékenységekről a 9-21. oldalon.)

Én vagyok a családjá I 10. oldal

Volt, akihez bemehettünk védőfelszerelésben, volt, aki ragaszkodott hozzá, hogy a lépcsőház közepén tegyük le a csomagot. Telefonon egyeztetünk, az adományért kijelölt útvonalon érkeznek, kapun kívül átveszik, és egy másik útvonalon távoznak.

Támogatott kapcsolatok I 19. oldal

Dél-Szudánban a Szuverén Máltai Lovagrend támogatásával utcai színházi előadások és a koronavírusról szóló, rádióhírdetésben sugárzott dalok tájékoztatják a lakosságot.

Nem volt, amire nemet mondtunk volna I 14. oldal

Révész Máriusz kormánybiztos a felajánlásokról, az adomány-ügynökség munkájáról és az összefogás méreteiről.

Kapcsolódási pont I 16. oldal

Kadarkúton a koronavírus járvány idején a máltai közösségi ház volt az összekötő kapocs az iskola és a Dózsa György utcai gyerekek között. A környék a település nehéz sorsú zárványa, ahol közel hetven többgyermekes család él.

Csak hadd mehessek iskolába! I 18. oldal

Május 18-án talán az országban elsőként nyitott újra a tarnabodi máltai iskola.

Kozma Imre atya 80 éves

Június 4-én, nyolcvanadik születésnapján Kozma Imre atyát köszöntötték a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének tagjai és önkéntesei, a Betegápoló Irgalmasrend képviselői, valamint tanítványai és barátai. Reggel a Betegápoló Irgalmasrend Szent István kápolnájának és a zugligeti Szent Család Templomnak az énekesei zenés flashmobbal köszöntötték a szerzetest, majd tanítványai, barátai videóchaten üdvözölték. Videóüzenetben köszöntötte Kozma Imre atyát Erdő Péter bíboros és Albrecht Freiherr von Boeselager, a Szuverén Máltai Lovagrend nagykancellárja is.

„Minden ajándék egy válasz. Köszönöm, hogy gyarló erőfeszítéseimet megértették. Mindaz, ami létrejött, az a mi művünk. A krisztusi szeretet azt jelenti, jobban szeretni felebarátodat, mint saját magadat. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Betegápoló Irgalmasrend ebből az igazságból él. Boldogok csak akkor lehetünk, ha mást boldoggá teszünk, jobbak akkor lehetünk, ha másoknak jót teszünk, és a világ is csak akkor lesz jobb, ha egymásnak jót teszünk. Köszönöm ezt a küldetést, amit együtt vallunk, és ha ezt komolyan gondoljuk, átalakul a világ. A Jóisten adjon nekünk elég erőt, hogy mindenkinek ki tudjuk mondani: szeretlek” – mondta nyolcvanadik születésnapján Kozma Imre atya.

A Betegápoló Irgalmasrend rendházának udvarán a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársai és a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének tagjai és önkéntesei videóüzenetben köszöntötték a Szeretetszolgálat alapító elnökét. Köszöntésükhöz Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek is csatlakozott, aki videójában megemlékezett arról, hogy a kilencvenes évek közepétől nem volt olyan humanitárius vagy szociális akció, melyből Imre atya ne vette volna ki a részét. „Később átlépett az Irgalmasrendbe, ettől kezdve a szociális és egészségügy területén is dolgozott, ugyanakkor Budapesten a hajléktalanellátásban és az itteni szociális intézményekben is lelkesítő, útmutató, szervező tevékenységével ma is ott áll a rászorulóknak mellet. Kérjük számára az Isten áldását és mindazoknak

imádságát, akik érezték segítő szeretetét.” – mondta videóüzenetében a bíboros.

A világszerte működő egész máltai közösség nevében köszönte meg Albrecht Freiherr von Boeselager, a Szuverén Máltai Lovagrend nagykancellárja Kozma Imre állhatatosságát, bátorságát, valamint a máltai misszió magyarországi újra felállítását. „Az ön karizmáinak gyümölcsei számtalan módon vehetők észre. Arra ösztönözte az embereket, hogy Krisztus tanítványaiként másokat szolgáljanak.” – hangzott el a nagykancellár ünnepi köszöntőjében.

Kozma Imre atya a Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége munkatársaitól és önkénteseitől négy növényt kapott ajándékba. A szőlőtő, a pálma, az olajfa és a gránátalma Imre atya életének egy-egy szakaszát szimbolizálja, az ezekhez kapcsolódó üzenetet Vecsei Miklós, a Szeretetszolgálat alelnöke, Morva Emília régióvezető, Szabadhegy Kristóf, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke és Győri-Dani Lajos, a Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke mondta el a videóban.

„Az első növény a szőlő. Szőlőtő győrzámoilyi homokba ültetve. Imre atya édesapját kora gyermekkorában elveszítve édesanyjától és nagyapjától tanult életre szóló bölcsességeket az emberi természet-ről és a világ működéséről. A szőlőtő megkapaszkodik a homokban, ha kell, hihetetlen mélységekbe nyújtja gyökereit, újra és újra kihajt, és gyümölcsöt hoz. Ha Imre atya életútjával párhuzamot vonunk, azt láthatjuk, hogy a győrzámoilyi homokból cseperedő hajtás különös irányt választott magának: aki az ötvenes években a papi hivatást választotta, biztosan tudhatta, hogy azzal az üldöztetéssel és a zaklatással is vállalnia kell. Imre atya vállalta. Történetek sokaságát idézhetnénk, mivel kellett szembenéznie Dorogbányán, Táton, a Ferenciek terén álló Alkantarai Szent Péter templomban, vagy éppen Zugligetben, ahová egyébként büntetésből helyezték át. De a szőlőtő növekedett és bő termést hozott: nagycsaládok százai a gyermekeiket, papok és apácák tucatjai a hivatásukat, hitüket kereső emberek pedig a megtérülésüket köszönhetik annak, hogy életük egy szakaszában Imre atyával találkoztak.

Vecsei Miklós alelnökkel az ajándék olajfa előtt (Fotó: Majoros Árpád)

A második növény a pálma. Crescit sub pondere palma, így hangzik latinul a régi bölcsesség, mely arra utal, hogy a növekvő levelek lehajolnak saját súlyuk alatt és ezzel utat nyitnak a következő hajtásnak, így minél terebélyesebb a korona, annál több a friss levél. Magyarul úgy mondjuk: teher alatt nő a pálma. Imre atya tanítványainak három alapvető tanítás súlyával kellett megbirkózniuk. Az első úgy szólt, hogy a kereszténység nem elmélet, hanem gyakorlat. Nem elég hittanra járni, hanem a valóságban is meg kell élni a tanultakat. A második úgy hangzott: a szeretet sok bűnt eltakar. Ez azt jelentette, hogy jót cselekedni nem akkor kell, amikor arra felkészültnek, alkalmasnak és „kellően szentnek” érezzük magunkat, hanem akkor, amikor szükség van a segítségre. A harmadik tanítás azt mondta ki, hogy kockázatvállalás nélkül nincs növekedés. Tehát ne számolgassuk az esélyeket, mert ha mindig biztosra akarunk menni, soha nem fogunk elindulni. A tanítványok egyre többet tettek és eközben egyre többen lettek. Megtapasztalták, hogy

a csodák nem azokkal történnek, akik várják őket, hanem azokkal, akik tesznek érte. Nem véletlen, hogy 1987 augusztusában Csilla von Boeselager asszony Imre atya ajtaján kopogtatott, és ennek nyomán az atya körül tevékenykedő közösség is találkozott a máltai szellemiséggel. Ez pedig ugyancsak egy új élet kezdetét jelentette.

A harmadik növény a Szentföldről érkezett olajfa. Az olajfa, amely később fordul termőre, viszont századokon át hozza gyümölcseit és úgyszólván mindent túlél. Kibírja, ha letörnek az ágai, ha kivágják a törzsét, sőt, még azt is, ha tövig égetik, mert terebélyes gyökérzetéből új hajtások fakadnak, és azok ugyancsak termőre fordulnak. A jeruzsálemi ispotályok kora óta aktív, a legrégebb ideje tevékenykedő keresztény segítő szervezet a Szuverén Máltai Lovagrend kilenc évszázada végzi életmentő, embereket felemelő szolgálatát. A Rend magyarországi segélyszervezeteként 1989-ben alapított Magyar Máltai Szeretetszolgálat rögtön a figyelem középpontjába került. Miközben válságos helyzetben teljesítette küldetését, a történelmet is formálta a keletnémet menekültek befogadásával, a romániai forradalom és a délszláv háború alatt végzett szolgálatával. Három évtized után a máltai kereszt jelképe alatt az ország egyik legnagyobb, meghatározó karitatív szervezete tevékenykedik, amely emberek százazeiről gondoskodik.

A negyedik növény a gránátalma. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat megalakítását okkal gondolhatnánk az életmű koronájának, igazi beteljesedésnek. Imre atya azonban 1997-ben újabb küldetést vállalt. Ötvenhét éves volt. A legtöbben ilyenkor a nyugdíjas éveiket tervezik. Ő a keresztény orvoslás hagyományainak újraélesztését tűzte célul, és a Betegápoló Irgalmasrend magyarországi tevékenysége abban az évtizedben újra életre kelt. A Rend munkálkodását a gránátalma jelképezi. Igazolt tény, hogy a gránátalma természetes gyógyír egy sor olyan betegségre, amelyre a tudomány még nem adott választ. A keresztény orvoslás viszont olyan szolgálatnak tekinti a gyógyítást, amelyben nemcsak a tudománynak jut szerep. Az Istenes Szent János örökségét folytató Rend hitvallása szerint a test és a lélek együtt vágyik a gyógyulásra. Az a mondat, amit az irgalmasrendi kórházak bejáratánál olvashatunk, alighanem a legpontosabban adja vissza Imre atya tanítását: kapunk tárva, a szívünk még inkább.”

Imre atyát a Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben gondozott gyerekek, fogyatékkal élő fiatalok, idősek és hajléktalan emberek Szakály Éva Élet vagy halál című költeményével köszöntötték, majd nyolcszáz máltai munkatárs kérte Isten áldását a Szeretetszolgálat alapító elnökének életére.

A köszöntést kivétlőn nézte az ünnepelt (Fotó: Majoros Árpád)

Állami és egyházi kitüntetés

A Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetését adta át Kozma Imrénak, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnökének Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes június 10-én Budapesten a Karmelita kolostorban. Áder János köztársasági elnök – Semjén Zsolt és Orbán Viktor miniszterelnök előterjesztésére – az elismerést több mint fél évszázados papi szolgálata, a betegek, az elesettek és a rászorulóknak testi-lelki egészségének, szociális helyzetének javításáért folytatott elhivatott, példaeértékű életműjéért adományozta Kozma Imrénak a 80. születésnapja alkalmából.

Semjén Zsolt laudációja szerint Kozma Imre bencés diákként és 1963-ban pappá szentelése után még inkább megbélyegzett állampolgára lett a Magyar Népköztársaságnak: az utcán követték, megfélemlítésekkel próbálták elbizonytalanítani, a hatalom szívesen meg is szabadult volna tőle, ő viszont tudta, hogy itt van dolga, a magyar néperért akar élni. Zugligeti plébánosként 1989-ben „kinyitotta a szívét és a plébánia kapuját” a Magyarországra érkező keletnémetek előtt. A befogadással irgalmat gyakorolt, bizonyította, hogy az egyházat nem lehet a sekrestyébe zárni, mert küldetése a templomon kívülre szól – fogalmazott a miniszterelnök-helyettes. Kiemelte: Kozma Imre történelmi tettet hajtott végre, amely hozzájárult a kommunista diktatúra bukásához és Kelet-Európa felszabadulásához. A délszláv háború idején pedig Kozma Imre „Jézus Krisztus követeként” tárgyalt a szerb hadsereg generálisával és mentett ki 4500 embert Vukovárról.

A Máltai Szeretetszolgálat Magyarországon egyik legjelentősebb segélyszervezete, a Karitatív Tanács tagjaként a kormány stratégiai partnere. Munkatársai az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolják, irgalmasságukkal a „szereket történetét” írják, és nem csupán társai az elesetteknek, hanem értük is élnek – hangzott el az ünnepségen.

x x x

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Pro Ecclesia Hungariae-díjat adományozott Kozma Imre atyának. A kitüntetés a testület nevében a konferencia elnöke, Veres András püspök adta át június 18-án Budapesten. A díjjal a püspöki konferencia elismerését fejezi ki azért a szolgálatért, amelyet élete folyamán Kozma Imre atya a katolikus egyházért, valamint a rászorulóknak megsegítéséért végzett.

Az intézmények gazdáivá válhatnak az egyházi fenntartók

Egyházi fenntartók – köztük a Magyar Máltai Szeretetszolgálat – tulajdonába adja az állam a korábbi években átadott szociális és gyermekvédelmi intézmények ingatlanjait.

Az egyházak szociális és gyermekvédelmi ellátások terén betöltött szerepének megerősítéséről szóló törvényt fogadott el az Országgyűlés május 19-én. Az egyházak által átvett szociális intézmények esetében korábban ingyenes használati megállapodással adták át a feladatellátást szolgáló vagyont. Ez a jövőben úgy változik meg, hogy a vagyonelemek ingyenesen az egyházi fenntartó tulajdonába adhatók, de azokat csak az eredeti feladat ellátására használhatják.

„A tulajdonjog rendezésével a Máltai Szeretetszolgálat nem vagyont kapott, hanem lehetőséget, hogy az átvett feladatot egyszerűbben tudja elvégezni.” – mondta Győri-Dani Lajos ügyvezető alelnök május 20-án, a Szeretetszolgálat esztergomi Gondviselés Háza Zöld Fenyő Időskorúak Otthonában tartott tájékoztatón. Az eddig állami tulajdonban és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság kezelésében működő intézmények ingatlanjait a Szeretetszolgálat térítésmentesen használta, viszont sem joga, sem lehetősége nem volt fejleszteni azo-

kat. „Nekünk, máltaiaknak, ez nem vagyongogi kérdés, hanem lehetőség arra, hogy az ingatlanok fejlesztését, esetleges átalakítását kezünkbe vehessük.” Az ügyvezető alelnök azt is elmondta, a jogszabály értelmében a tulajdonjog addig marad az egyházi fenntartóknál, többek között a Máltai Szeretetszolgálatnál, amíg a szociális tevékenységet ellátják az ingatlanban.

Az új törvény részleteit Semjén Zsolt ismertette a Máltai Szeretetszolgálat esztergomi intézményének udvarán. A miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta, ezek az intézmények ez idáig is egyházi fenntartásban működtek. A törvény arra ad lehetőséget, hogy azok rendelkezzenek az ingatlan tulajdonjogával is, akik az ellátást végzik. Semjén Zsolt elmondta, a szociális alapszolgáltatások 44%-át, a szociális szakellátás 25%-át egyházi fenntartók működtetik. „Az a helyes, hogy azé legyen a tulajdon, aki a feladatot végzi. Emellett ez ésszerű és praktikus is, ugyanis, ha fejlesztést végeznének, vagy uniós forrásra pályáznak, akkor a tulaj-

donos hozzájárulása kell. Ugyanakkor a biztonságos működtetés garanciáját is jelenti az, hogy az ingatlan tulajdonjoga is átkerült az egyházhoz.” A miniszterelnök-helyettes köszönetet mondott a koronavírus járvány idején az egyházi intézményekben dolgozó gondozóknak. „Az egyházi intézményekben rendkívül alacsony volt a fertőzési arány, a Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben egyáltalán nem volt fertőzés.” – ismertette Semjén Zsolt.

Fülöp Attila szociális ügyekért felelős államtitkár azt hangsúlyozta, hogy a szociális területen végzett ellátás nem lehet állami monopólium. „Az állam mellett az önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, alapítványok is jelen vannak, mert azt a közösségi kötődést, ami a szociális területen fontos, ezek a szervezetek meg tudják adni. Az egyházi szervezetek alapvetően ilyenek. A jogszabály az egyház évszázados természetes tevékenységének, missziójának támogatása.” Az államtitkár a koronavírus járvány elleni védekezés kapcsán elmondta, további türelmet kérnek a szociális területen dolgozóktól és a gondozottaktól, hiszen a veszélyeztetettség hosszabb ideig fennmarad, a korlátozásokra, az elszigeteltségre tovább van szükség.

A parlament döntése lehetőséget nyit arra, hogy a korábban csupán használatba kapott ingatlanok valódi gazdáivá válhassanak a fenntartók.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a parlament döntését ismerteti a korábban átadott esztergomi időskorúak otthonában (Fotó: Majoros Árpád)

Óvó intézkedések

A másik ember védelme volt az elsődleges szempont, e szerint alakította át valamennyi tevékenységét a járvány alatt a Máltai Szeretetszolgálat. Az épületek nagy része zárva maradt, a bentlakásos intézményekben dolgozók azonban egyfajta második családként viselték gondját az ott élő embereknek. A legelesettebb családoknak a munkatársak hához vitték, és kellő távolságból kézbesítették az adományokat. A máltai iskolákban tonnaszámba gyártott feladatlapokkal működött a távoktatás, hiszen a családok többségének nincs otthon sem számítógépe, sem internet előfizetése.

A Szeretetszolgálat munkatársai és önkéntesei az országban az első között kezdtek szájmascskot varrni. Amikor hiánycikk volt fertőtlenítőszer, a Batthyány téri központban gyógyszerészek tanácsait követve, és az egészségügyi világszervezet ajánlásai szerint ezer liter saját készítésű fertőtlenítőszerrel állított elő a szervezet.

A Máltai Szeretetszolgálat nem hagyta magára a hajléktalan embereket és az otthonukba szorult, fogyatékos emberekkel élő családokat sem, volt időszak, amikor a fővárosban talán csak a máltai rendelő fogadta az utcán élő betegeket. A napközi ellátást nélkülözni kényszerülő fogyatékos fiataloknak pedig online tartották meg a foglalkozásokat a szakemberek. De nem maradtak ellátás nélkül a Szeretetszolgálat segítségét igénylő szenvedélybetegek sem.

Összeállításunkban arra nem vállalkozhattunk, hogy teljeskörű képet mutassunk a Magyar Máltai Szeretetszolgálat járvány alatti működéséről, az alábbiakban az ország különböző pontjain alkalmazott megoldásokból készült válogatást adjuk közre.

Összeállításunkból:

„Volt, akihez bemehettünk védőfelszerelésben, volt, aki ragaszkodott hozzá, hogy a lépcsőház közepén tegyük le a csomagot”.

10-13. oldal

„Ötszáz fős névsorunk van. Telefonon egyeztetünk, az adományért kijelölt útvonalon érkeznek, kapun kívül átveszik, és egy másik útvonalon távoznak.”

10-13. oldal

„A szervezetek jelezték, hogy nagy szükség lenne E vitaminra. Közvetítettük a kérést, a Calivita nevű cég 60 millió forint értékű vitamint ajánlott fel.”

14-15. oldal

„A városban bezárt tanoda helyett a közösségi házban tanulhatnak a gyerekek. Néhányuknak a magánórakon jobban megy a tanulás.”

16-17. oldal

„Május 18-án talán az országban elsőként nyitott újra a tarnabodi máltai iskola.”

18. oldal

Dél-Szudánban a Suverén Máltai Lovagrend támogatásával utcai színházi előadások és a koronavírusról szóló, rádióhirdetésben sugárzott dalok tájékoztatják a lakosságot.

19. oldal

VÍRUS KRONOLÓGIA

Március 8. Az országos tisztifőorvos látogatási tilalmat rendelt el a bentlakásos intézményekben. Az intézkedés a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 30 intézményére és 1895 lakójára vonatkozott.

Március 11. A Szeretetszolgálat által használt épületekben ideiglenesen felfüggesztették az adományok fogadását és osztását.

Március 16. Életbe lépett a tantermen kívüli, digitális oktatási munkarend. A döntés a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 12 oktatási intézményében kétezer gyermeket érintett.

Március 18. Többször használható, mosható szájmasczkok próbagyártását kezdték meg a tiszaburai máltai varrodában.

Március 19. Kinyomtatható, az ajtókra kiragasztható plakátot készített az önkéntes karantén otthoni szabályairól a Máltai Szeretetszolgálat.

Március 21. Távkorrepetálás indult, a tanuláshoz segítséget kérő gyermekeket zárt videokapcsolaton kötik össze a segítő fiatalokkal.

Március 24. Közös munkatársi-önkéntes igazolványt készített a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanácsban együttműködő hat karitatív szervezet számára a Szeretetszolgálat.

Március 25. Nyilvánossá tették a szájmasczkok szabásmintáját.

Március 26. Kétórás ciklusokra álltak át a tovább működő nappali melegedők, a csökkentett létszámot fogadó intézményeket két csoport között fertőtlenítették. Konténerbe költözött a továbbra is nyitva tartó hajléktalan háziiorvosi rendelő.

Én vagyok a családja

Hogyan működött a Szeretetszolgálat a járvány alatt?

A koronavírus járvány magyarországi megjelenése óta az ellátott emberek védelme határozta meg a Máltai Szeretetszolgálat tevékenységét. A szükséges óvintézkedések átalakították a karitatív szervezet mindennapos működését. Összeállításunkban néhány konkrét példával mutatjuk meg, mit, hogyan és miért tett a máltai szervezet a járvány alatt.

Ajka. A városban működő Gondviselés Házában házi karantént vezettek be a hajléktalan emberek számára. Az éjjeli menedék látogatási és kijárási tilalom mellett bentlakásos intézménnyé alakult, ahol kilenc ember töltötte napjait. A lakók segítettek a fertőtlenítésben, olvastak, részt vettek a szociális munkások által szervezett foglalkozásokon. Nagy Bernadett intézményvezető szerint bár szigorú szabályokat kellett bevezetni, az új helyzet a munkatársakat is közelebb hozta egymáshoz.

„Arra törekszünk, hogy lakóinknak elvihetőbbé tegyük a bezártságot, igyekszünk minden napra elfoglaltságot találni számukra, legyen ez kártyázás, csoportfoglalkozás vagy közös főzőcskézés” – mondja Miterli Mária szociális munkás.

Csak az ajtóig

A fertőzésveszély miatt a melegedőt nem használhatták az utcáról betérő hajléktalan emberek. „Mosni és fürdeni ebben az időszakban csak a lakóink tudnak, a kintől érkezők csak az ajtóig jöhetnek, ott tudják átvenni az előre megmelegített napi ételadagjukat, melyhez egyszer használatos evőeszközt adunk. De a szociális segítségnyújtás működik így is, a távolságot megtartva intezzük többek között a rokkantsági vagy álláskereső ügyeket” – részletezte Nagy Bernadett.

Debrecen. A Szeretetszolgálat Debreceni Csoportja a huszonhárom éve működő gyermekétkeztetési programban érintett családoknak vitt házhoz tartósélelmiszer csomagokat májusban. A régióközpontból nemcsak a tartósélelmiszert és tisztítószereket tartalmazó adomány-csomagokat kézbesítették, hanem egyéb adományokat is vittek. Így például számítógépet is adtak egy első osztályos kisfiúnak, mert a család laptopja elromlott, telefonon pedig nem tudta megoldani a kiadott feladatokat. A csoport vezetője,

Szél Barnabás azt mondta, száz gyermek hétvégi étkeztetéséről gondoskodik a Szeretetszolgálat. Ezt a programot azonban a járvány időszaka alatt fel kellett függeszteni, ezért elsősorban az érintett családoknak vittek élelmiszer adományt.

A régió nappali ellátást nyújtó intézményei Szolnokon, Fehérgyarmaton, Gacsályban és Nyíregyházán is adományokkal támogatják a bejáró emberek családjait, a régióközpont autói és a gyerekesély program munkatársai pedig a legkisebb településekre juttatják el a segítséget.

Miskolc. A városban élő sokgyermekes családoknak és idős embereknek vitt tartósélelmiszer és tisztítószer csomagokat a Szeretetszolgálat. A kiszállítás lehetőséget adott a munkatársaknak, hogy a járvány alatt is személyesen találkozzanak a segítséget kérő emberekkel.

„Ebben az időszakban is fontos, hogy személyesen is megismerjük a hozzánk forduló embereket, hiszen egy levélből vagy telefonhívásból nem feltétlenül derül ki, mire van igazán szükségük” – mondta el Csehely Tamás, az Észak-Magyarországi Régió ügyvezetője. „Arra ösztönözzük az embereket, hogy lássák meg azt, amit saját maguk meg tudnak tenni. Segítünk rájönni, mi mindent meg tudnak tenni maguk is, hogy fel tudják ásni a kertet, meg tudják igazítani a tetőn a cserepet például. Aki pedig valamiért erre nem képes, neki megtaláljuk a megfelelő ellátási formát. Ez a szemlélet a járvány idején sem változott.”

A máltai munkatársak nyomon követik a bajba jutott családokat, így az élelmiszer csomagok többségének előre megvolt a helye. „Ahol jelen vagyunk, ismerjük a családokat, tudjuk, hol él magányos idős ember, melyik édesapa veszítette el a munkáját, hol van a legnagyobb szükség az adományra.”

A bevásárlólista és a gyógyszerek egyeztetése a beszerző körút előtt Pécsett (Fotó: Kovács Bence)

Lekérjük az internetet

A tartósélelmiszer csomagokból többek között Miskolc Lyukóvölgybe is vittek. Felföldi Enikő, a gyerekház vezetője arról számolt be, hogy a szülők egyesével mehetnek be hozzájuk, ha ügyet kell intézni, például fénymásolni, életrajzot írni, orvoshoz telefonálni. Huszonhat család harmincnégy gyermekkel járt a gyerekházba, velük telefonon és online tartják a kapcsolatot, a tízórait házhoz viszik, amivel együtt játékos feladatokat, színezőt, kreatív foglalkoztatókat is kapnak a gyerekek.

A Lyukóvölgyi Községi Ház szomszédságában egyedül él Fekete Lajosné, aki a nyugdíjas klub tagja. Az otthon töltött időben ezer darabos puzzle képeket rak össze, melyekből már a máltaiak is kaptak ajándékba, és maszkokat készít a máltai szabásminta alapján. Názi Annamária férjével és öt gyermekével él a völgyben, rendszeres látogatói a közösségi házban működő Lyukuckó Biztos Kezdet Gyerekháznak. Az édesapa építkezéseken dolgozott, a leállások miatt elveszítette a munkáját. Két gyermekük óvodás, kettő iskolás, az otthoni tanulást számítógépen próbálják megoldani, bár internet a hó végére már nem mindig marad. „Feltöltjük a telefonkártyánkat, lekérjük hozzá az internetet, a kártyát beletesszük a stickbe, és arról megy a számítógép. Amikor elfogy, akkor megy a kapkodás, hogy megoldjuk, mert a tanárok nem mindig értik meg, hogy itt ez nem olyan egyszerű.” – meséli az anyuka.

A járvány alatt országszerte házhoz vitték az adományokat (Fotó: Majoros Árpád)

Március 27. Házi karantént alakított ki a kockázatot jelentő hajléktalan embereknek a Máltai Szeretetszolgálat.

Március 29. Praktikus információkat közlő plakátokat tett közzé a koronavírus.maltai.hu címen elérhető tájékoztató oldalán a Szeretetszolgálat.

Április 2. Saját készítésű fertőtlenítőszert állított elő az egészségügyi világszervezet ajánlásai nyomán a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, miután kereskedelmi forgalomban nem sikerült beszerezni a szükséges mennyiséget.

Április 3. Kis- és középvállalkozásokat segítő mozgalmat indított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai támogatásával működő Incorpóra program.

Április 9. Élő online közvetítés indult Kozma Imre atya szentmiséiről.

Április 13. Telefonos lelkeségyszolgálatot indított a kiskunfélegyházi máltai csoport.

Április 16. Ördög Nóra és Vecsei H. Miklós közreműködésével készített a kisgyermekes családoknak és kamaszoknak szóló filmet a máltai szervezet

Április 19. A karanténban lévő idős embereket fiatal önkéntesekkel összekapcsoló segítő programot indított a Máltai Szeretetszolgálat a Fesztivál Önkéntes Központtal közösen.

Április 25. Húszmillió forintért vásárolt tartós élelmiszert a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanács támogatásával a Szeretetszolgálat. Az adományból ötezer egységcsomag készült, amit az ország minden területén házhoz vittek a rászoruló családoknak.

Április 30. Virtuális ballagást tartott a végzős diákoknak a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Károly Róbert Középiskolája Gyöngyösön.

A nagycsaládok a vírus alatt is figyelt a máltai szervezet (Fotó: Majoros Árpád)

Fejlesztés online

Győr. „A fogyatékkal élő gyermekeiket gondozó családok nehéz helyzetbe kerültek a nappali ellátást nyújtó intézmények bezárása miatt, ezért elsősorban nekik nyújtunk segítséget az adományokkal” – hangsúlyozta a május közepén Győrről indult élelmiszerelosztó akció kapcsán Dr. Báthy Andrásné. „Az intézménybe járó fiatalok hatvan százaléka egyszülős családban él. A szülők közül többen munkába jártak, amíg a gyerekek a napközinkben voltak. Ebben az időszakban azonban a szülőkre hárul a fogyatékkal élő gyerekek 24 órás gondozása, emiatt többen elvesztették az állásukat.”

„Harminckilenc fogyatékkal élő fiatal jár hozzánk a napközibe, 16 súlyos, halmozottan fogyatékos fiatal és 23 értelmileg akadályozott és mozgáskorlátozott fiatal” – mondja Németh Rita, a győri fogyatékosok napközi otthonának vezetője. „A gyógypedagógus online fejlesztő foglalkozásokat tart, ötleteket adunk az otthoni fejlesztéshez, ápoláshoz, ha szükséges, akkor bevásárlunk, segítünk kiváltani a gyógyszereket, feladjuk a csekket, de gyakran csak a lelki segítségnyújtásra van szükség, beszélgetésre. És arra, hogy elmondjuk: mi is várjuk, hogy újra kinyisson az intézmény, hogy újra személyesen találkozassunk.”

Pápa. Van olyan nap, amikor akár negyven ember is megfordul a Máltai Szeretetszolgálat pápai támogató szolgálatának

kisbuszában. Iskolába, orvoshoz, munkahelyre szállítják a fogyatékkal élő embereket. A koronavírus járvány a szolgálat és az önkéntes csoport feladatán nem változtatott, munkájukat viszont átformálta. Pintér-Papp Eszter, a pápai támogató szolgálat és önkéntes csoport vezetője elmondta, hogy mintegy hatvan ember veszi igénybe a támogató szolgálatot, húszan vannak, akik minden nap velük utaznak, illetve, akiknek folyamatos személyi segítséget nyújtanak a gondozóik. A többiek ügyintézéshez, orvosi vizsgálatra való eljutáshoz kérnek segítséget.

Ott maradt a dekoráció

A Szeretetszolgálat Pápai Csoportjának tevékenységét fel kellett függeszteni, mert az önkéntesek jelentős része hatvanöt év feletti vagy tizennyolc éven aluli. A szervezet a veszélyhelyzet idején a támogató szolgálat munkatársaival és három önkéntessel végzi feladatait. „Nagyon furcsa érzés most bemenni az önkéntes programjaink helyszínére, a Kultúr Kuckóba, mert még mindig ott van az utolsó rendezvényünk, a március 15-i foglalkozás dekorációja. Viszont készülünk az újra kezdésre, és az otthon lévő munkatársaink már dolgoznak azokon a kis szundi kendőkön, melyekkel a járvány elmúlásával a Pápan születő újszülötteket szeretnénk köszönteni.”

Négy munkatárs dolgozik a támogató szolgálatnál, az intézményvezető, a gépkocsivezető és a két személyi segítő.

„Arról szól a munkánk, hogy találkozzunk az emberekkel. Fontos, hogy beszéljünk azért, hogy megtudjuk, mire van szükségük, mert csak így tudunk jól segíteni. A személyes jelenlét a legfontosabb eleme a munkánknak. A feladataink nem változtak a járvány miatt, viszont ez, ami mindennek az alapja, szigorúan korlátozva van, szinte megszűnt. Ehhez kellett alkalmazkodnunk, többet beszélünk telefonon a gondozottjainkkal, a közösségi médiában tartjuk a kapcsolatot a családokkal, és sokan privát üzeneteket küldenek, hogy tudassák, hogy vannak, mire lenne szükségük.”

Csomagot a lépcső közepére

A támogató szolgálatot a járvány kezdete óta kevesebben veszik igénybe, mert a fogyatékkal élők napközijét, ahova sok fiatalot szállítottak, bezárták, és van olyan utasuk is, aki elvesztette a munkáját. Több lett a feladata viszont a személyi segítséget végző gondozóknak, akiket bevásárolni visz a kisbusz. A legtöbben a gondozókat kérik a beszerzésre, de van, aki továbbra is maga szereti intézni a vásárlást, ők szintén a támogató szolgálatot hívják segítségül.

„Postai ügyintézés, hivatali egyeztetések, bevásárlás, ezek mindennapos feladatok, de minden gondozottunk máshogy éli

meg a helyzetet” – mondja Fodorné Tubak Krisztina gondozónő, aki naponta négy embernek segít, hogy otthonukban el tudják látni magukat. „Van, akihez be-mehetünk védőfelszerelésben, de van, aki ragaszkodik hozzá, hogy a lépcsőház közepére tegyük le a csomagot, ő maga viszi be, és csak távolról beszélünk. Magukra is vigyáznak, de ránk is.” A gondozók segítséget nyújtanak a takarításban, főzésben, a mozgásképtelen embereknek a fürdésben, étkezésben is. Néhányan szinte ön-ellátók, de igénylik, hogy ott legyen velük a gondozó, együtt főznek, közösen takarítanak. Így van ezzel Somogyi Károly is, akihez az első adománycsomagok egyikét viszi a szolgálat. Fodorné segít neki átvenni a dobozt. „Karsci nem hall, csak szájról tud olvasni. Szinte mindent el tud végezni maga körül, de igényli, hogy itt legyen, beszéljünk. Nemrég azt mondta, hogy én vagyok a családja.”

Kapcsolat nagy képernyőn

Budapest. Messengeren és telefonon tartják a kapcsolatot a lakók hozzátartozóikkal a Batthyány téri Gondviselés Háza Idősek Otthonában. Van, akit napi 2-3 alkalommal is hívnak a rokonai. Az idős emberek azonban sokszor nem hallják, mit mondanak csak nézik a képernyőn a telefonálót. Ilyenkor a munkatársak se-

gítenek be a „fordításba” – meséli van der Meer Kinga, az otthon vezetője. Nagy segítség az online kapcsolattartás, korábban a munkatársakat hívták folyamatosan a rokonok, de szerencsére most már tudnak egymással is beszélni, nem kell közvetíteni.

A lakók közül negyvenen használják az új technikai lehetőségeket. Az első időben az idősök számára furcsa volt ez a nem kézzel fogható valóság, de mára már mindenki megértette az online találkozások lényegét. „A technika használatában sokat segítettek a játszóterés munkatársak, ők vitték a telefont, tablet azokhoz, akiket hívtak. Mindig azonnal összehoztuk a beszélgetéseket, nálunk nincs olyan, hogy majd visszahívom, ne rajtunk múljon, ha meghíúsul a beszélgetés. Az egyik leg-szebb élmény az volt, amikor egy 77 éves néni születésnapját ünnepeltük meg. Volt tortája, gyertya és tűzijáték rajta, a rokonok a képernyőn nézték a köszöntését, és ott könnyeztek. Nagyon meghatódtak és hálások voltak, hogy így együtt lehettek.”

Salgótarján. A Baglyaskői Gondviselés Háza Időskorúak Otthonában nagyképernyős tabletek teszik lehetővé, hogy a lakók videóhívással beszélhessenek hozzátartozóikkal. A videóbizbeszgetéseket viber alkalmazással kezdeményezheti az itt élő idős ember hozzátartozója minden hétköznap napközben. A találkozások elmaradása okozta hiányérzet főként azoknál jelentkezett erősebben, akiket korábban naponta látogattak. A táblagépekkel új fejezet kezdődött, előfordult, hogy egy idős hölgy születésnapj köszöntésén online videócsatornán közvetítve vehettek részt a rokonok.

Az otthonban már a februári influenzajárvány idején vezettek be megelőző intézkedéseket. A kézfertőtlenítést, a szájmaszk viselésének szabályát azóta fenntartják. Előtérbe kerültek az egyéni foglalkozások, a séták és a kertészkedés. „Az idősök nagyon hálások, hogy vigyázunk rájuk, sokat beszélgetünk velük. Nagyon fegyelmeztettek, mindent betartanak, egymást is erősítik. Miután megszüntettük a nagy ebédlőben az étkezést, elfogadták, hogy csak a szobájukban van erre lehetőség. Van, aki önállóan elkezdte gondozni a kiskertet, ültet, gazol. Egy idős úr nemrég felfedezte a hátsó udvarban nyíló rózsákat, azokat ápolja. Ezek szívmengető apróságok” – meséli Holecz Istvánné intézményvezető.

A védőeszközökkel a családokat is ellátták (Fotó: Majoros Árpád)

Nem volt, amire nemet mondtunk volna

Révész Máriusz kormánybiztos a járvány alatti felajánlásokról, az adomány-ügynökség munkájáról és az összefogás méreteiről

Példa nélkül álló összefogás alakult ki a koronavírus járvány alatt, Révész Máriusz kormánybiztos szerint még a tíz évvel korábbi vörösiszapkatasztrófa, vagy a 2013-as dunai árvíz idején tapasztalt társadalmi szolidaritásnál is erősebb volt a mostani segítőszándék. Az önkéntességet és adományozást koordináló akciócsoport vezetőjével a Nyolcágú kereszt című máltai rádióműsorban beszélgettünk. Az interjú készítésekor ismert adatok szerint hatezer vállalkozás és sok tízezer magánszemély tett valamilyen felajánlást a rászoruló emberek megsegítésére.

– Mikor és milyen feladattal jött létre az önkéntességért és adományokért felelős akciócsoport?

– Amikor a veszélyhelyzetet bejelentették, tulajdonképpen az egész ország megmozdult, hatalmas összefogás jött létre. Orbán Viktor miniszterelnök először tíz akciócsoportot hozott létre, de azután azzal szembesültünk, hogy a minisztériumokhoz és a különböző szervezetekhez is rendkívül sok felajánlás érkezett. Ezt a nagy mennyiségű felajánlást valahogy át kellett látni, össze kellett fogni és koordinálni kellett a kiosztást, erre alakult ez az akciócsoport. Engem Gulyás miniszter úr hívott fel, hogy felkérnek a munkacsoport vezetésére. A Dévai Szent Ferenc Alapítványban kuratóriumi tag vagyok, Bőjte atya mellett szocializálódtam, és ezt tudta rólam a miniszterelnök úr. De nagyon megtisztelő feladatként élem meg.

– Korábban a nagyobb árvizek, vagy a vörösiszap-katasztrófa idején volt példa arra, hogy a mostanihoz hasonló, központi kezdeményezéssel fogták össze az ország minden területéről érkező felajánlásokat.

– Megkockáztatom, hogy ilyen mértékű összefogás még akkor sem volt. Ami most Magyarországon történik, az szerintem példátlan.

– Hogyan látja, miben nyilvánul meg ez a segítőkézség? A segitsunkegymásnak.hu honlapon beszélgetésünk napján az olvasható, hogy 5812 felajánlás érkezett. Gondolom, ehhez még hozzá kell adni a magánszemélyek befizetéseit, illetve az adományvonalon keresztül segítő emberek hívásait.

– Ez a 6000 felajánlás önmagában nagyon sok, és ebben nemcsak a pénzben érkezett adományok nincsenek még ben-

ne, hanem az e-mailen küldött felajánlások sem. Itt most valóban nagyon sokan mozdultak meg, és a felajánlások rendkívül széleskörűek. Nagyon sokan ajánlottak önkéntes munkát, amit nemcsak a mi honlapunkon, hanem az onkentes.gov.hu honlapon keresztül is fel lehetett ajánlani. Ezek a felületeken körülbelül tízezer ajánlották fel a munkájukat, ugyanakkor ez a tízezer, még mindig csak töredéke a valós számnak, hiszen sokan közvetlenül az önkormányzatokhoz fordultak adományaikkal, vagy azzal, hogy önkéntesként segítenének.

– A számok tehát, amelyek máskor pontossá teszik az információkat, most inkább csak jelzés értékűek, és azt üzenik, hogy a segítségnyújtás szándéka nagyon erős. Önnek mit jelentenek ezek a számok?

– Azt, hogy példátlan összefogásnak lehetünk tanúi. De vannak konkrét számok is, az adományvonalra eddig körülbelül 250 millió Ft felajánlás érkezett. Ezzel a nagy karitatív szervezetek munkáját támogatták az emberek. Ezek a Nemzeti Humanitárius Karitatív Tanács tagjai, mint például a Máltaiak, a Karitás, a Református Szeretetszolgálat, a Baptista Szeretetszolgálat, a Vöröskereszt. Ezek a szervezetek, amikor baj van, mindig első vonalban segítenek, most egy közös számlaszámon fogadják a támogatást. A pénz döntő részét egyébként bajba jutott, nehéz helyzetben, mélyszegénységben élő emberek megsegítésére fordítják. Azt hiszem, a hat nagy karitatív szervezet által nyújtott segítség tényleg felbecsülhetetlen értékű. Egyetlen dolgot azért szeretnék megjegyezni, ez a pénz nem fordítható egészségügyi ellátásra, hiszen a kormány azt a döntést hozta, hogy az egészségügy számára egy felülről nyitott kassza áll

rendelkezésre Ezt az összeget a szociális feszültség enyhítésére, a nehéz helyzetben lévő emberek megsegítésére lehet használni.

– Mit jelent a gyakorlatban az adományok koordinálása?

– Különböző programok indultak, például a karitatív szervezetek jelezték, hogy nagyon nagy szükség lenne E vitaminra. Próbáltunk közvetíteni, és a Calivita cég 60 millió forint értékű vitamint ajánlott fel. Az Extreme Digital 100 ezer maszkot ajánlott fel a védekezéshez. Amikor kiderült, hogy az adományok szállítása és pakolása helyenként bonyolult, a Jungheinrich nevű cég 10 békát, tehát kézi targoncát ajánlott fel, a szállításhoz a Toyota 20 autót adott. Tényleg nagyon széleskörű a paletta, mindenki, aki azt érezte, hogy tud valamit segíteni, az úgy mellé állt. Az oktatás átvált az online tanításra, de ehhez nem voltak meg mindenhol a feltételek. Nincs minden családban meg az ehhez szükséges informatikai eszköz, de a múlt hétre sikerült annyi számítógépet összegyűjteni, hogy a szociális intézmények esetében mindannyian géphez jutnak, az összes gyermekjóléti központ, a nevelőszülői hálózat és a többiek. Azt a visszajelzést kaptuk, hogy 2500 számítógépre van szükség. Ezt le tudtuk fedni, akik az elején kimaradtak az online oktatásból, azok is be tudtak kapcsolódni. Nagyon sokféle helyről érkezett az ehhez szükséges felajánlás, az MDM a használaton kívüli gépeit ajánlotta fel, több mint 200 darabot, de itt ki kell emelni például a Docler Holdingot, Gattyán urat, aki több mint 1000 teljesen új laptopot vásárolt. Csak ennek az egy adománynak az értéke jóval meghaladja a 200 millió forintot. Erre mondom, hogy nagyon széleskörű az összefogás. Van, aki saját önkéntes munkáját ajánlja fel, és vannak olyan nagyvállalkozások, amelyek 60-200 millió Ft értékű adománnyal segítik a rászorultakat.

– Hogyan kell elképzelni az akciócsoport a munkáját?

– Arra mi nem vállalkoztunk, hogy a felajánlókat közvetlenül összekössük a rászorulókkal. Nem szerettünk volna abba

a helyzetbe kerülni, hogy kiközvetítünk egy önkéntes munkást, aki elindul kenyeret vinni egy idős nénihez, majd nem a kenyeret viszi oda, hanem elvisz valamit tőle. A felajánlásokat a civil szervezetekhez tudtuk eljuttatni, ők ezeket eljuttatták azokhoz, akiknek szüksége volt rá. A karitatív szervezetek mindenképpen garanciát jelentenek, hogy az adományozás és a segítségnyújtás megfelelő módon történik.

– Úgy dolgoztak tehát, mint valami karitatív ügynökség, a felajánlók és a rászorulókat képviselő segítő szervezetek között közvetítettek.

– Pontosan. Érkezik nagyon-nagyon sok felajánlás, és meg kell találnunk, hogy ezek hogyan juttathatók el azoknak, akiknek szüksége van rá. Ez nem mindig egyszerű feladat, mert sok olyan felajánlás érkezik, aminek a megfelelő felhasználásához nem kevés kreativitás kell, és néha még az sem elég.

– Például?

– Egy repülő cég repülőutakat ajánlott fel, hogy ő ezzel tudja segíteni a védekezést. Nagyon sokan ajánlották fel a szállodájukat, amit a veszélyhelyzetben szintén nem tudtunk használni.

– Volt olyan felajánlás, amire nemet kellett mondaniuk?

– Amire nemet mondtunk, olyan nem volt. Olyan van sok, amit nem tudtunk még felhasználni.

– Amikor megkérdezik Öntől, hogy mivel lehet a legjobban segíteni, mit szokott válaszolni?

– Nagyon sokan kérdezték, volt, aki az utcán is megállított. Mindig el szoktam mondani, hogy a járványügyi helyzet egy speciális helyzet, a magánszemélyek ne kezdjenek gyűjteni, ne kezdjenek az emberek tartós élelmiszert vásárolni, és azt ne próbálják eljuttatni valahova. Ezeknek a kockázata nagyobb, mint amennyi segítséget valójában jelentenek, és ugye senki nem akar a segítségével többet ártani, mint használni. Ezért a karitatív szervezetek elég határozottan azt szokták kérni, hogy aki tartós élelmiszert vagy tisztítószert vagy bármit adományozni szeretne, a járvány alatt ne úgy tegye, hogy bemegy a boltba és megvásárolja, hanem azt a pénzt fizesse be a közös számlaszámra, vagy hívja fel az 1357-es telefonszámot, és akkor minden egyes telefonhívással 500 Ft-ot juttat az adományvonalra. A segítség legegyszerűbb módja, ha pénzt adományozunk a Karitatív Tanács szervezetei számára, és akkor ők egyben, raklapszáma, kevés kontaktussal meg tudják vásárolni azokat az eszközöket, amire a bajba jutott személyeknek, családoknak, intézményeknek szüksége van.

Ötezer csomag élelmiszer

Rászoruló családoknak, egyedül élő időseknek, krónikus betegségben szenvedőknek, a járvány alatt nehéz helyzetbe került embereknek kézbesített tartósélelmiszer-csomagokat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Az adományokat valamennyi régióban az érintettek lakóhelyén adta át a karitatív szervezet. Az első csomagok házhozszállításában Kecskeméten Herczegh Anita asszony, a köztársasági elnök felesége is részt vett. Az ötezer darab, egyenként tíz kilogramm súlyú csomagot a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanácstól kapott támogatás felhasználásával állították össze, az adományok összértéke húszmillió forint.

Száz perc ellátás, húsz takarítás

A járvány alatt új szabályok szerint működnek a Máltai Szeretetszolgálat hajléktalan ellátó intézményei is. A járvány idejére bevezetett kétméteres védőtávolság előírása a Feszty Árpád úton működő nappali melegedő esetében azt jelenti, hogy egy időben legfeljebb tizenhárman tartózkodhatnak a közösségi térben. Ahhoz, hogy a tizenhármass csoportokban mindenki bejuthasson, kétórás ciklusokra osztották a napot, így minden ide járó hajléktalan embernek lehetősége nyílt asztalhoz ülni, elfogyasztani egy forró teát és egy zsíroskenyeret, zuhanyozni, és közben kimosni a ruháját és megszáritani azt. Minderre egy óra negyven perc áll rendelkezésre, utána húsz perc takarítás és fertőtlenítés következik, hogy a következő csoport bejöhessen.

Segítség a vonalban

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálatának működését is átalakította a járvány. A függőségben élők megsegítéséért dolgozó szakemberek új munkamódszerre álltak át. Korábbi pácienseikkel telefonon vagy online felületen léptek kapcsolatba. Frankó András, a szolgálat vezetője elmondta, hogy a hozzájuk forduló jó része élt a lehetőséggel. A telefonos segítségnyújtás hasonlóan működik a személyes beszélgetésekhez, segítenek a hívó helyzetét értelmezni, ha szükséges, tanácsot is adnak. De sokszor már azzal is segítenek, hogy meghallgatják a hozzájuk fordulókat. Az első hetekben szinte kizárólag hozzátartozók keresték meg a szolgálatot, a bezártságot ugyanis ők jobban megszenvedték, akik „függőségük tárgyával” próbálták csillapítani szorongásaikat és rossz érzéseiket.

szolgálat a járvány alatt

KAPCSOLÓDÁSI PONT

Kadarkúton a koronavírus járvány idején a máltai közösségi ház volt az összekötő kapocs az iskola és a Dózsa György utcai gyerekek között. A környék a település nehéz sorsú zárványa, ahol közel hetven többgyermekes család él.

Parák Eszter és Kovács Bence riportja.

A máltai központba nem mehetnek be a családok, ezért a közösségi ház munkatársai Károlyi Franciska és Orsós Tiborné Mónika látogatják őket. Házhoz viszik a segítséget, és a jó szót is.

A mentorok kinyomtatják a tananyagokat, délután itt lehet feltölteni az elkészített házi feladatokat. A gyerekek egyenként, előre egyeztetett időpontban érkeznek, két tanuló között fertőtlenítik a helyet.

Hétköznap 104 adag meleg ételt osztanak ki. Az ebédért érkező szülők ügyintézésben, gyógyszerkiváltásban, a munkahelykeresésben is kérhetnek segítséget, de indokolt esetben kaphatnak gyerekekről vagy kisebb tárgyi adományokat is.

A máltai házban a hagyományos programok elmaradtak, de az online foglalkozások révén nem szűnt meg a közösségi élet. A gyerekek a tanuláshoz, a szülők a mindennapokhoz kaphattak segítséget a veszélyhelyzet idején.

A tanodai mentorok videóchaten tanítják a gyerekeket. A városban bezárt tanoda helyett a közösségi házban tanulhattak a gyerekek. Néhány tanulónak a magánórán könnyebben megy a tanulás, jobban tud figyelni, így több tantárgyból javított a jegyein.

Révai Kata, a máltai közösségi ház vezetője tartós-élelmiszer csomagot visz egy többgyermekes családnak. A máltaiak tudják, mikor, kinek milyen támogatásra van szüksége.

Orsós Tiborné az előző napi online kvízték győzteseinek adja át az apró nyereményeket. A máltai munkatársak házhoz viszik a gyerekek feladatait, a délutáni online kézműves foglalkozás alapanyagait és a szükséges eszközöket is.

Csak hadd mehessek iskolába!

Március közepén a többi iskolával együtt bezárt, majd május 18-án talán az országban elsőként nyitott újra a tarnabodi máltai iskola. Digitális távoktatás helyett másolt feladatlapokon zajlott a tanítás, de a nyolcadikosokhoz még a tablófotós is házhoz jött.

Egy oktatási intézmény elengedhetetlen kellékei közé tartoznak a táblák. A tarnabodi Máltai Általános Iskolában azonban nem a tantermi, falra szerelt, krétás táblák keltettek feltűnést, hanem például az a lécekből ácsolt, karácsonyfa alakú szerkezet, amelynek festett felirata így szól: „Ez az iskola elég tiszta ahhoz, hogy egészségesek maradjunk, és elég rendetlen ahhoz, hogy boldogok legyünk.”

Május végén jártunk ott, az eleinte korrepetálásokra, majd kiscsoportos foglalkozásokra építő tanítás ekkor már másfél hete folyt az intézményben. Ezzel talán a tarnabodi iskola volt az első az országban, amely a koronavírus-járvány miatt bevezetett intézkedések enyhítése után, május 18-tól ismét fogadott diákokat. Ők pedig lelkesen jöttek újra.

Az intézményt tavaly augusztus óta vezető Nyírfalvi Melinda bevallotta: amikor március közepén be kellett zárni az iskolát, kicsit megijedtek. A digitális oktatás ugyanis nem jöhetett szóba, hiszen a családok nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel. A tankönyvek és munkafüzetek egész évben az iskolában maradnak, így aztán a húszfős testület tagjai személyre szóló feladatlapokat készítettek, amelyeket kinyomtatva vittek házhoz, illetve gyűjtöttek vissza. Persze volt, amelyik egy kiborult kakaó áldozata lett, de ez csak az egyik véglet, hiszen akadt olyan is, amelyre egy nehezebben kezelhető gyermek ezt írta: „Soha többé

nem leszek rossz, csak hadd mehessek iskolába!”

„A visszaküldött feladatlapok mennyisége, minősége alapján mosolygós fejekkel is motiváljuk a gyerekeket” – fejtette ki Nyírfalvi Melinda. „A Facebook oldalunkra, amit azért a legtöbben elérnek, időnként kikerült egy dicsőségtábla, osztályonként a három legügyesebb gyerek nevével. Azt gondolom, ezt érdemes lesz valami módon továbbvinnünk, mondjuk havonta a faliújságon lehetne hasonló szmájlítábla, amelyen dicsőség lesz szerepelni.”

A folyosón az egyik pedagógus épp egy színes szorzótáblát fest a falra. A tanárok számára házi versenyt írtak ki demonstrációs célú dekorációk készítésére, s a folyosóra ezt az ötletet szavazták meg. „Mibajod a sötétlilában a feketével?” – zrikálja egy kollégáját, aki épp a színválasztásra tett megjegyzést.

A harmadikosoknál éppen matekóra zajlott, amikor benyitottunk a terembe. Miközben a nyolcfős csoport tagjai – akiket a járvány miatt külön padokba ültettek – épp egyjegyű számokat kanyarintottak a füzetükbe, a falon egy különleges naptárat pillantottunk meg. A papírtáblán csipeszekkel lehet jelölni az adott dátumot, az évszakot és az aktuális időjárást is. Ez is egyike azoknak a kreatív eszközöknek, amelyeket a tanításmentes időben alkottak a nevelők. Ennek készítőjét, Ocsovai Mártát kollégája egy „min-

den eszközt használó” tanárnak titulálta, ami például az asztalokon lévő konzervdoboz-tolltartókban is megmutatkozik. Márti néni a naptár-tábláról elmondta, mindig a hetesnek kell jelölnie rajta a változásokat, de azt is örömmel újságolta, hogy a járvány okozta kimaradás ellenére nem vészes a gyerekek lemaradása.

Tarnabodi látogatásunk történetét a nyolcadikosok táblájával zárjuk. Azaz-hogy nem tábla ez, hanem tabló, csak-hogy a ballagó diákok fotómontázsa ezúttal nem szokványos formában készült. Az osztályfőnök, Renkecz-Barta Ildikó ugyanis úgy volt vele, hogy hiába a járvány okozta bezártság, tablónak lennie kell. „Tartottuk velük a kapcsolatot, nagyon sokat panaszkodtak, hogy se ballagás, se tánc, se tabló nem lesz ebben az évben, úgyhogy arra gondoltunk, hogy a férjem – aki szintén itt tanít, és vannak fotós eszközei – az otthonukban lefényképezi őket, utána pedig én megszerkesztem a képeket.” A gyermekek lelkesen fogadták az ötletet, így aztán házról házra jártak, volt, ahol süteménnyel, üdítővel várták őket, máshol pedig még a pelenkás babát is szépen felöltöztették – hiszen Renkeczék azt is vállalták, hogy ha már ott vannak, az egész családról is készítenek fotókat.

Mindezek azóta már digitális formában eljutottak a családokhoz, a gyerekek pedig kiválasztották a legjobbnak ítélt portrékat, amelyekből összeállt a tabló. Ennek költségét magára vállalta a Szeretetszolgálat, hogy ezt is feltehessék az iskola falára – a többi nyolc mellé, amelyek 2011 óta, mióta a Máltai szervezet átvette az intézményt, kikerültek.

Világszerte szolgálunk

A Máltai Lovagrend tevékenysége a világban a koronavírus járvány alatt

A Covid-19 világjárvány erőteljesen befolyásolta a Szuverén Máltai Lovagrend munkáját: egységei a világ minden táján alkalmazkodtak a rendkívüli válsághoz. Támogatják a kórházakat, egészségügyi központokat, mentőszolgálatokat, és szigorított körülmények közt folytatják az időseket, a fogyatékossgal élő személyeket és a hajléktalan embereket segítő programokat.

A Máltai Rend segélyszolgálati élelmisszert, gyógyszereket és alapvető háztartási cikkeket szállítanak házhoz az időseknek, rászorulóknak és a fogyatékkal élőknek; részt vesznek az időotthonok, fogyatékos intézmények és hajléktalan-szállók ellátásában. Angliában iPad-eket szereztek be, hogy az intézmények lakói családjukkal és orvosaikkal kommunikálhassanak.

Kórházi ellátás. Olaszországban és Ausztriában a Rend segélyszolgálati tevékenységét a kórházak felállítását támogatták, ezek összesen több ezer ágygal működnek a lombardiai Fiera di Milano komplexumában, Cremonában, a Bécsi Kiállítási Központban és a Salzburgi Kiállítási Központban. Máltai önkéntesek ápolják a Covid-19 betegeket a genovai kikötőben állomásozó kórházhajón is. A Rend római Keresztelő Szent János Kórházának egyik felét rekordidő alatt alakították át, hogy koronavírusos betegek fogadására alkalmassá tegyék, az intézmény másik fele a szokásos módon működik tovább. Németországban a Rend 11 kórházában összesen 2019 kórházi ágy áll rendelkezésre, 92 intenzív ápolási hellyel.

Spanyolországban az egyik rendtag által felajánlott szállodát Covid-19 betegeket fogadó sürgősségi kórházzá alakították át, a munkában számos rendtag és önkéntes vett részt. Portugália északi részén több, a Rend tulajdonában levő katonai sátrat állítottak fel túlterhelt kórházak területén.

Orvosi tanácsadás. Németországban, Olaszországban, Libanonban és más országokban létrehoztak online platformokat és központokat, ahol telefonon

lehet segítséget és támogatást kérni, és az egészségügyi dolgozók és az önkéntesek számára telefonos tanácsadást. Hasonló szolgálatokat állítottak föl Románia egyes városaiban is.

A Közel-Keleten áprilisban indult a Máltai Rend „Doctor to Doctor” távkommunikációs programja, amely háborúk és krízisek által sújtott területeken – elsősorban Palesztinában, Libanonban, Yememben és Jordániában – dolgozó orvosokat köt össze európai kollégákkal, hogy szakmai megbeszéléseken, tanácsadáson, szemináriumokon vehessenek részt.

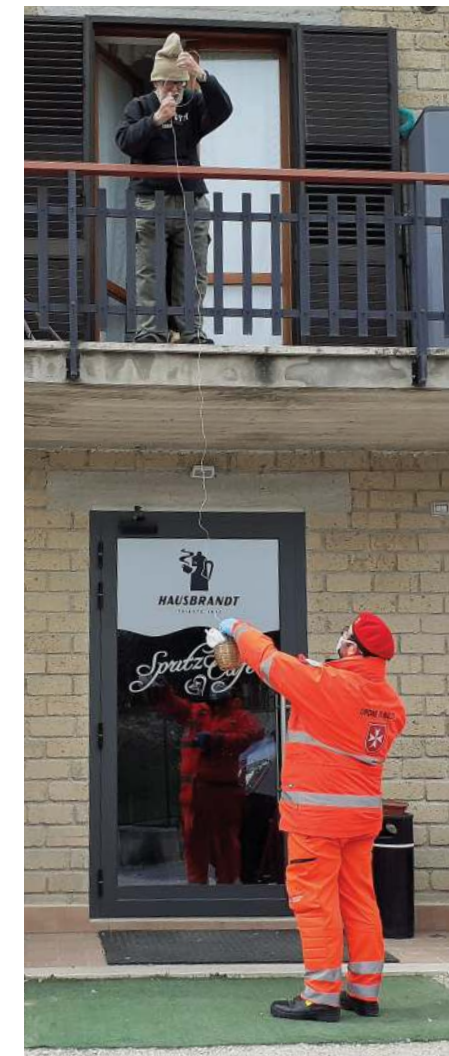
Szállítás. Franciaországban a Máltai Rend önkéntesei az állami egészségügyi intézményekkel és a Francia Vöröskeresztrel együtt bonyolítják az intenzív ellátásban részesülő betegek szállítását a túlterhelt kórházakból más városokba. Németországban a sürgősségi orvosok szállítását támogatják.

Tesztelés. Németországban, Olaszországban és az Egyesült Államokban több máltai egység állt át a koronavírus-tesztállomások felállítására és működtetésére, beleértve a menekültek számára kijelölt külön karanténlehetőségeket is.

Bezárkóztak támogatása. Nagy Britanniában, mint Magyarországon, a Rend segélyszervezete létrehozott egy „Hívótárs” nevű programot az időskorúak magányának enyhítésére. Romániában is, mint Magyarországon, máltai önkéntesek a kiszolgáltatott közösségekben élő rászoruló gyerekeket segítik az otthoni tanulásban. Az Egyesült Államokban a rendtagok rendszeres online imaórákat rendeztek, és több ezer üdvözlő lapot küldtek COVID-betegeknek és az egészségügyi személyzetnek.

Afrikai programok. A Máltai Rend több mint 30 országban van jelen Afrikában, rengeteg kórházat és gyógyszertárat üzemeltet. Legtöbb tevékenységét a Covid-19 fokozott terjedése ellenére is fenntartja. Az Ordre de Malte France által vezetett egészségügyi központok Beninben, Burkina Fasóban, Kamerunban,

Kongóban, Guineában, Madagaszkáron, Elefántcsontparton, Szenegálban, Csádban és Togóban továbbra is működnek. A Malteser International minden nemzetközi tagja a munkahelyén maradt. Dél-Szudánban a máltai szervezet támogatja a kreatív tömegkommunikációt, mellyel a nyilvánosságot tájékoztatják a Covid-19-ről. Ide tartoznak az utcai színházi előadások és a koronavírusról szóló dalokat tartalmazó rádiós hirdetések. Ugandában a Malteser International biztosította az első elkülönítő-részleg felállításához szükséges anyagi feltételeket és az egészségügyi dolgozók továbbképzését. Dél-Afrikában a máltai Brother Gerard alapítvány átszervezte a betegeket, időseket, AIDS-fertőzötteket és gyermekeket segítő tevékenységeit, ennek részeként 700 AIDS-páciens számára két hónapra elegendő gyógyszert osztott ki, és annyi bébiételt adott ki, amennyi elegendő lesz a lezárási időszak végéig.

Adományt kézbesít az olaszországi máltai szervezet önkéntese a karantén idején

Kertprogramunk keretei

Dr. Németh Nándor

A kirekesztett közösségekben zajló jelenlét program olyan településeket, településrészeket érint, ahol nemcsak a szociális hátrányok szembeötlők, nemcsak oktatási és egészségügyi hiányosságokat, nehézségeket lehet érzékelni, de a piaci értelemben vett gazdasági tevékenység is vagy teljesen megszűnt, vagy csak elvétve találni egy-egy legalisan működő vállalkozást. Ezek a falvak, amelyekkel például a Felzárkózó Települések programban is dolgozunk, nemcsak társadalmi értelemben, de fizikailag is messze vannak a munkaerőpiac sűrűjétől; a közelükben jellemzően csak nagyüzemi mezőgazdasági tevékenység zajlik, amely ma már nagyon kevés embernek, közte alig néhány helyi lakosnak ad munkát, az ipari munkahelyekért pedig utazni kell, sokszor napi több órát.

Aki gyerek ide születik, az nemigen tud megismerkedni szakmákkal, termelő vállalkozásokat is legfeljebb csak messziről lát, vagy a családtagjai elméséléséből hall róluk, akik épp több műszakban dolgoznak valahol a szalag mellett, vagy eljárnak napszámba. Ebben a környezetben különösen meg kell becsülnünk minden értékrementő munkavégzést, különösen, ha azt a helyiek önként vállalják. A kiskertek megművelése ilyen: a legeldugottabb falvakban is mindig van legalább néhány család, amely felás egy kis darabka földet, és tavasszal igyekszik megvenni a legszükségesebb zöldség vetőmagokat, hogy ha más nem is, de sárgarépa, hagyma, krumpli, káposzta kerülhessen az asztalra. Mi a Jelenlét programokban ezt a tevékenységet igyekszünk támogatni egyszerű eszközökkel, a rendszerességre és folyamatosságra építve.

Egy kiskerti támogatási programnak többféle vonatkozásban van haszna. Azt tapasztaltuk, hogy vetőmagot azok a családok is szívesen fogadnak, melyek segítség nélkül, önerőből is megkezdik a kiskerti munkálatokat – de a legtöbb esetben nem tudnak annyi magot venni, amennyivel a teljes területüket bevetethnék. Így ha adományba kapnak még kiegészítést, szívesen felásnak még egy darabka földet a többi mellé. Ezekkel a családokkal az lehet a célunk, hogy a következő években próbájuk meg kihozni a legtöbbet az együttműködésünk adta lehetőségekből: minden család erejéhez és a rendelkezésére álló földterülethez képest akkora kertet művelhessen meg, amekkorára szüksége van. A tervezhetőség irányába próbáljuk meg elmozdítani a rendszert.

A falvainkban azonban sok család önmagától, a maga erejéből nem teszi rendbe a kertjét, ehhez sem eszköze, sem tudása-tapasztalata nincs. A szociális munkának viszont az a célja, hogy ezekben a családokban is megerősítse az öngondoskodás, a saját magukért és környezetükért való felelősségvállalás képességét. A Jelenlét programokban folyó karitatív háttérű munka sokféle eszközzel igyekszik ezt elérni: közösségi házak nyílnak, közösségfejlesztő programok zajlanak, megerősítünk, vagy épp kiépítünk közösségi szolgáltatásokat, fejlesztjük a gyerekek képességeit – és úgy látjuk, a kertprogram

jól illeszkedik ezekhez a tevékenységekhez, jól tudja szolgálni a Jelenlét program céljait. A kiskertek megművelésének segítése jó alkalom a kapcsolatépítésre: a szociális munkatárs közvetlen kapcsolatba tud lépni a falu akár összes családjával, a megfogalmazott üzenet, a kert megművelése pedig konkrét, mindenki számára érthető és időben nagyon jól lehatárolható. A keretei is egyértelműek: tudunk adni vetőmag-csomagot, amennyiben azt látjuk, hogy a család megteszi az első lépést, és felásja a kertet. Folyamatos kapcsolattartás tud kialakulni, ami mentén a későbbiek során nemcsak szakmai segítséget tudunk adni a kertben megoldandó feladatokhoz, hanem a szociális szakember már a család életének egyéb rétegeivel is el tud kezdeni foglalkozni, kialakul egy párbeszéd, együttműködés. Ennek lehetősége különösen nagy érték az idei tavaszon, amikor a járványügyi veszélyhelyzet okán be kellett zárunk a közösségi tereinket, gyerekházainkat, tanodáinkat.

A segítség tehát nem lehet automatikus, hiszen a kertművelés egy egész évre szóló befektetés, amivel folyamatosan foglalkozni kell, mindig munka van vele – aki nem kertészkedett még, annak ez egy komoly vállalkozás. A programot idén tavasszal azzal indítottuk, hogy

„Adunk vetőmagot, amennyiben a család megteszi az első lépést, és felásja a kertet”

Most már azon dolgozunk, hogy az elvetett magokból minél több termés kerüljön az asztalra – mi ehhez a biztatáson, odafigyelésen kívül egy kis szakmai segítséget is tudunk adni. Egyelőre ez kimerül annyiban, hogy elindítottuk a Kicsikert nevű Facebook oldalt, ahová közérthetően teszünk fel aktuális információkat zöldségekről, kártevők elleni védekezésről, mindenféle kiskerti praktikákról. Azon dolgozunk, hogy egy egész éves menetrendet tudjunk a támogatott családok kezébe adni, ami nemcsak a kiskerti munkálatokban segít eligazodni, hanem feldolgozási módokat is felsorol, kevésbé ismert, de termesztésre ajánlott zöldségeket, gyümölcsöket mutat be, és akár arra is ösztönöz, hogy aki ügyes, az egy-egy zöldségféléből természetesen akár többet is, és adja el pénzért – mi ebben is próbálunk segíteni. Messzire vezet, de az a tervünk, hogy a helyi közkonyhák, kis feldolgozó üzemek részben a helyben megtermelt zöldségekből lássuk el alapanyaggal – van, ahol ez már megvalósult, de sok falu esetében most tud elindulni az a fejlesztési folyamat, ami mentén néhány év múlva már egy rendezettebb, gazdálkodó települést fogunk viszontlátni.

(A szerző a Magyar Máltai Szeretetszolgálat programvezetője)

A tavasz óta zajló Máltai Kiskert programban több mint hatezer család kapott segítséget saját kertjének megműveléséhez. A Szeretetszolgálat elsősorban vetőmagot, esetleg eszközt és szakmai segítséget is ad.

„Most értem csak igazán, mit érezhettek apáink, ha ellopták a kertből a terményüket.” Több helyen is belebotlottunk ebbe a keserű megállapításba, amikor a Máltai Kiskert program néhány résztvevőjénél tartottunk terepszemlét Tarnabodon. Sokrétű tartalma van a felismerésnek, de elsősorban az sugárzik belőle, ahogyan egy újdonsült gazda egyre inkább becsüli a munkája gyümölcsét.

Azazhogyan inkább zöldségét. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2020 márciusában indult programjában ugyanis elsősorban abban segítik a családokat, hogy vetőmagokat ültetve krumplit, répát, hagymát, uborkát, paprikát, vagy más hasonló zöldséget termeljenek, amit aztán saját konyhájukban használhatnak fel. Leegyszerűsítve mindez úgy zajlik, hogy ha a jelentkezők felássák a kertjük egy darabját, kapnak vetőmagot, plusz rendszeres tanácsokat a gondozáshoz. A cél pedig a fokozatos önállósodás, s ezzel az önellátás.

Ebbe az irányba halad Németh Béla családja is. Március végén több helyen is felásták a kertet a Szeretetszolgálattól kapott ásókkal, és két hónappal később már jól látszott, mi lesz a különböző vetőmagokból. Ahogy végimentünk a sorok között, lelkesen mesélték, hogyan szokták meg, hogy reggel és este is locsolni kell. „Egy nyugdíjból élünk, sokat fog segíteni ez a rengeteg zöldség” – tette hozzá Béla, majd megmutatta a felásott föld mögötti gazos, bokros részt, s jelezte: a veteményes helyén is ez volt, de jövőre még tovább terjeszkednének a telken belül.

Fontos cél a tervezhetőség, hogy minden család erejéhez, területéhez képest akkora kertet művelhessen meg, amekko-

rára szüksége van, de ez évről évre, a rutin megszerzésével bővíthet. Igaz, nem mindenki most kezdi. Amikor Németh Csaba kertjébe bepillantottunk, azt láttuk, hogy ötödmagával gazol a hatalmas – mint kiderült –, 0,9 hektárt is kitevő veteményesben. Fúratott kutat, szerzett szivattyút, öntözőcsöveket, és még egy kisebb fóliasátorra is futotta. „A családnak is szüksége van a zöldségre, de ha Isten megsegít, lesz belőle eladás is” – fejtette ki a gazda. Szerinte minden csak akarat kérdése, ezt jól példázza, hogy a néhány nappal azelőtti fagytól úgy mentették meg a terményeket, hogy egész éjszaka üstökben tüzeltek, hogy a füst enyhítse a hideget. Németh Csabáék tehát alaphoz is ültettek, de az adományba kapott vetőmagoknak köszönhetően még nagyobb területet műveltek meg.

De nézzünk egy példát a másik végre: is: a Heves megyei falu szélén élő fiatal-

ember, Szabó Adorján kitörő lelkesedéssel mutatta be veteményesét, amelynek ágyásaiban éppen néhány hajtás látszott a föld fölött. „A legszebb az egészben, amikor meglátom kibújni” – mondta hatalmas mosollyal. Abszolút kezdőként vágott bele a projektbe, ráért a segítség, de az első lépést, a kert felását neki is magának kellett megtennie. Ezután kapta meg a vetőmagcsomagot, de jutott neki a tarnabodiak között szétosztott jércékből is – hiszen a program bár vetőmagokon és a kiskerteken alapszik, olykor mással is bővíti, a kisebb haszonállatokon túl például paradicsompalántával, de akár patkányméreggel is segíthetik a gazdákat.

A Tarnabodon élő 120-140 családból hetvenen jelentkeztek a programba, s végül negyven kert megművelése indult el. A programot a településen szervező Suha László szerint nem titkolt cél, hogy a programba belevágó családok idővel enyhe irigységet váltsanak ki a többiekkel, hogy aztán a jó példa ragadós legyen.

Suha László és a közösségi traktor (Fotó: Kovács Bence)

Szolidaritás-alapú vállalkozások

Kovács Gábor

Néhány héttel ezelőtt, idén május végével zárult le egy európai uniós finanszírozású projekt, amelyet azzal a céllal indítottunk el, hogy megvizsgáljuk a szociális gazdaságban működő vállalkozások fenntarthatóságának feltételeit, fejlesztési szükségleteiket és mindazokat a hiányzó feltételeket, amelyek a tartós fennmaradásukhoz szükségesek. Fontos volt az is, hogy a projekt eredményei hozzájáruljanak az érintett vállalkozásokat támogató ökoszisztéma megerősítéséhez.

Itt most a legtöbb emberben legalább két kérdés fogalmazódik meg. Egyrészt, mi van a társadalmi vállalkozás fogalma mögött, másrészt mi köze van a Szeretetszolgáltatnak gazdasági társaságokhoz? A társadalmi, vagy szociális vállalkozás meglehetősen új fogalom. Használata Európában az elmúlt két évtizedben vált elterjedtté, bár gyökerei sokkal messzebbre nyúlnak vissza. Mivel a területen dolgozó szakértők közt is sokszor kérdéses a fogalom tartalma, csupán az általában elfogadott, mind az európai és nemzetközi, mind a magyar szakemberek által használt sajátosságokat emeljük ki. A szociális vállalkozások egyéni és közösségi célokat szolgálnak a tőkével szemben; a többletforrásokat és nyereséget visszaforgatják közhasznú céljaikra; a közösség, társadalom és a vállalkozás tagjai érdekeinek összehangolására töreksenek. Kiemelt érték a szolidaritás védelme és a társadalmi érdekek szem előtt tartása. A társadalmi vállalkozások ugyanakkor vállalkozói szemlélettel rendelkeznek, gazdasági kockázatokat vállalnak, pénzügyi életképességük tagjaik és munkatársaik erőfeszítéseinek múlik, bevételeinek meghatározó része a piaci értékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származik, és bármilyen jogi, szervezeti keretek közt működhetnek.

A projekt azon az ötleten alapult, hogy saját bőrünkön is megtapasztalva ezeknek a vállalkozásoknak mindennapi nehézségeit, és a fennmaradásért tett erőfeszítéseit, fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogyan lehetne a hálózati együttműködéssel megerősíteni őket, tevékenységeiket fenntarthatóbbá tenni, majd mindezt ki is próbálni egy kísérleti projektben.

A tervezés 2016-ban kezdődött, a projekt hosszú nevéből képzett SENTINEL nevet kapta. Az Európai Unió Interreg Central Europe program keretében 2017. júniusa és 2020. májusa között valósítottuk meg a Szeretetszolgáltat vezetésével, kilenc partnerszervezet és további külső partnerek részvételével. A résztvevő partnerek hat közép-európai országból és régióból azért működtek együtt, hogy a hátrányos helyzetű térségek társadalmi vállalkozásainak készségeit fejlesszék. A projekt átfogó célja a regionális egyenlőtlenségek csökkentése, valamint Közép-Európa hátrányos helyzetű térségei gazdasági teljesítményének növelése. Nemzetközi partnereink Csehországban, Lengyelországban, Németországban, Olaszországban és Szlovéniában a szociális gazdaság fejlesztésével foglalkozó szervezetek köréből kerültek ki, míg a hazai szociális gazdasági szektor kísérleti (pilot) hálózat tagjai az ország hátrányos helyzetű régióiban működő társadalmi vállalkozások köréből csatlakoztak hozzánk.

A projekt folyamat három fő pillére a szociális gazdaságban működő vállalkozások és hálózati kezdeményezéseik regionális és nemzeti léptékű áttekintése, szükségletfelmérése, a támogató ökoszisztéma vizsgálata, és ezek projekt szintű szintézise, másrészt a résztvevő partnerek által megvalósított pilot projektek megtervezése, kivitelezése és értékelése, harmadrészt pedig fejlesztési dokumentumok, szakmai tanulmányok elkészítése. Mindezeket túl a nemzetközi és hazai szervezetek számos partnertalálkozón, tanulmányúton vettek részt, ami lehetőséget biztosított lengyel, olasz, szlovén és hazai vállalkozások gyakorlatainak megismerésére, egymás tapasztalatainak átadására. A szükségletfelmérés módszertanát a Szeretetszolgáltat alakította ki, amely két meghatározó eszköze a hazai szociális gazdaságról fellelhető szakirodalom áttekintése, elemzése (desk research) és összegzése, valamint a fókuszcsoporthoz interjúk felvétele az érintett vállalkozások képviselőivel, szakpolitikában jártas szakértőkkel, kutatókkal és finanszírozással, támogatással foglalkozó szervezetek, minisztériumok, bankok képviselőivel. Minden partner a közös módszertan segítségével állította össze a szükséglet elemzést, amely alapul szolgált a pilot projekt megtervezéséhez és megvalósításához, amiről elmondhatjuk, hogy itthon talán ez jelentette a SENTINEL projekt súlypontját. Itt kell megemlíteni, hogy Máltai Szeretetszolgáltatán belül a projekt megvalósítását a szervezet forrásközpontjának részéről Mészáros Eszter menedzselte, a szakmai támogatást pedig a foglalkoztatási munkacsoport szakértői adták.

A hazai pilot projekt fejlesztő és tanácsadó feladatait a SENTINEL projekt hazai partnere, a KONETT Hungária Nonprofit Kft, illetve szakemberei látták el, akik velünk együttműködve hét társadalmi vállalkozás számára nyújtottak szervezeti támogatást, mentorálást. A hét szervezet: Angyalliget Alapítvány, Búzavirág Alapítvány, Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet, Homoki Varázskert Szociális Szövetkezet, Remodel Stúdió - Tudásklaszter Nonprofit Kft, Strázsa Tanya Közhasznú Szociális Szövetkezet, Szimbiózis Alapítvány. Mindannyian az ország felzárkózó régióiban működnek. Partnereink egyrészt személyre/vállalkozásra szabott mentorálásban részesültek, és ezzel együtt párhuzamosan készült egy nagyon részletes szükséglet- és funkcióelemzés is. A fejlesztés részét képezte a stratégiai tervezés, az üzleti terv készítésének segítése és a termékek, szolgáltatások piaci pozicionálásának megtervezése is. Az együttműködési időszakban elérhető támogatások hozzájárultak ahhoz, hogy több szervezet újabb fejlesztési projekttervet állított össze és nyújtott be támogatási felhívásokra.

A programban kiemelt helyet foglalt el a partnerség és együttműködés megerősítése a részt vevő szervezetek között. Ez a néhány hónapos közös munka, a pilot projektben folytatott tevékenységek, valamint a társadalmi vállalkozások fenntarthatóságának szisztematikus vizsgálata megerősítették azt a korábbi feltételezésünket, hogy jelentős igény van új, hálózatalapú támogatási szolgáltatásra, különösen a piaci jelenlétet biztosító együttműködések vagy például a logisztika területén. Ennek egyik kézzelfogható megvalósulása volt a 2019 őszén a Szeretetszolgáltat által megrendezett Közös Kosár elnevezésű vásár a Batthyány téren, amelynek folytatása a terveink közt szerepel. A tavaszi vásárunkat viszont a COVID-19 helyzet miatt sajnos le kellett mondanunk.

A nemzetközi partnerség keretén belül a hároméves projekt során megszerzett tapasztalatok alapján a cseh, a lengyel, szlovén és olasz partnerek mellett mi is elkészítettük a projekt lezárását követő időszakra vonatkozó terveinket, konkrétan egy akciótervet, amely célja az elért eredmények fenntartása, a szociális gazdaságban elindított kísérleti projekt hálózati együttműködésének megerősítése és kiterjesztése. Hasonló léptékű projekt-dokumentum, amelyet a projekt zárásával szinte egyidőben, idén májusban zártunk le, a társadalmi vállalkozások hazai ökoszisztémájának kedvezőbbé tételéhez készített szakpolitikai ajánlásunk, amely a szektor támogató stratégiai és jogszabályi környezetének erősítéséhez fogalmaz meg javaslatokat.

Jelentős lépésként könyvelhetjük el, hogy a projekt országokat is átvéelő eredménye egy új együttműködés elindítása, amelynek alapításában a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tevékeny szerepet vállalt. A projekt keretében ugyanis megalakult a Társadalmi Vállalkozások Transznacionális Érdekvédelmi Hálózata (SETAN, Transnational Social Enterprise Advocacy Network), amely első európai ülését idén októberben Budapesten a Szeretetszolgáltat szervezésében tartja meg. A szakmai eredmények iránt érdeklődők a projekt során született dokumentumokat, képeket, videókat, a projektről készült filmeket és tájékoztatókat, igaz többnyire angol nyelven, itt elérhetik: www.interreg-central.eu/Content.Node/SENTINEL.html. Ezen túl, a projekttől függetlenül érdemes két olyan, a Szeretetszolgáltat által alapított szociális vállalkozás oldalait is megnevezni, amelyeken keresztül magas színvonalú termékeket vásárolhatunk. Az itt elérhető termékek a társadalmi szolidaritás elvein alapuló vállalkozások kézzelfogható eredményei: www.hetpecsetes.hu; és www.rekreacio.meska.hu.

(A szerző a Máltai Szeretetszolgálat foglalkoztatási munkacsoportjának vezetője)

Rekreáció kollekció: az ékszereket elektronikai hulladékból készítették Pécsen (Fotó: Bánlaki Szabolcs)

Máltai termékek Gyuláról, a kézműves készítmények ma már az Interspar üzleteiben is kaphatók (Fotó: Bánlaki Szabolcs)

Máriaipócs, az 1948-ban XII. Piusz pápától „basilica minor” címet kapott kegytemplom

A magyar görögkatolikusok többsége az ország keleti részén él, illetve onnan származik. Közismert róluk, hogy az ősi liturgiájukat mindig a nép nyelvén végzik, szépen énekelnek, templomaik, szokásaik azonosak a görögkeletiekével, nős férfiakat is pappá szentelnek, és mindig „kétszín” alatt áldoznak. Számuk megközelíti a kétszázezretet. Neves búcsújáróhelyük Máriaipócs, ahol az Istenszülo Szűz ikonja három alkalommal (1686, 1715, 1905) is könnyezett.

A bizánci kereszténység Magyarországon

A magyar törzsek a népvándorlás során a Krisztus után IX. században vonultak be a Kárpát-medencébe. A bizánci források szerint a vándorlás közben találkoztak bizánci misszionáriusokkal, sőt a X. század közepén magyar főurak keresztelkedtek meg Konstantinápolyban: egyikük egy Hierotheosz nevű püspököt is hozott magával.

Bár Szent István a keleti rítus számára nem alapított püspökséget, ezek a keresztények zavartalanul gyakorolhatták vallásukat: virágzó férfi- és női kolostorok működtek az országban. (A Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött királyi koronázási pa-

lást a XI. századból magyarországi görög apácák kézi munkája.) A középkori keleti egyházi életet a tatárjárás (1241–1242) csaknem teljesen elpusztította, a kolostorokat lerombolták. A XIII. század második felétől az ország peremvidékeire (Kárpát-alja, Erdély, Felvidék) beköltöző vlach, rutén-ruszin népek adták a keleti szertartásnak – ekkor már a nagy egyházszakadás (1054) utáni ortodox hívek utánpótlását.

A görögkatolikus egyház Magyarországon

Az egyházszakadás után mindkét részről történtek kísérletek az egység helyreállítására a következők elfogadásával: a keletiek elfogadják a római pápa primátusát, a Fi-

lioque-t, azaz, hogy a szentlélek az Atyától és Fiútól származik, a purgatórium azaz a tisztítóhely létét, és azt, hogy az eucharisztia érvényes alapanyaga a kovászos és a kovásztalan kenyér (ostya). Ennek fejében a bizánci szertartásúak változatlanul megőrizhették rítusukat és egyházfegyelmüket.

Ezen feltételek alapján jött létre unió 1596-ban, az akkor lengyel-litván korona alá tartozó Bresztben (Ma: Belorusszia) rutének részére; 1611-ben szerbek számára Márcsán (ma: Horvátország) 1646-ban a Magyar Királyságban Ungváron (ma: Ukrajna) ruszinok részére 1698-ban ill. 1700-ban az Erdélyben élő románok számára (ma: Románia).

A történelmi Magyarországon először az erdélyi román görögkatolikusok kaptak püspökséget 1721-ben Gyulafehérváron (később a központ Balázsfalva lett). Az 1646-os ungvári uniót csak 1771-ben követte saját önálló görögkatolikus egyház-megye felállítása Munkácson.

A Hajdúdorogi Főegyházmegye rövid története

A görögkatolikusok azok a bizánci szertartású keresztények, akik a katolikus egyházzal teljes egységben élnek. Ma Magyarországon mintegy 300 ezer görögkatolikus hívő él.

Több évtizedes kitartó küzdelem után Ferenc József király, mint a magyar katolikus egyház főkegyura, 1912. május 6-án alapította meg a Hajdúdorogi Egyházmegyét a magyar ajkú és identitású görögkatolikusok számára. Az alapítást egy hónappal később X. Szent Piusz pápa megerősítette.

A római Szentszék csak azzal a feltétellel adta hozzájárulását az alapításhoz, hogy az új egyházmegye liturgikus nyelve az ögörög lesz, s a magyar nyelv csak oly mértékben érvényesül a liturgikus cselekményekben, ahogyan a római katolikus egyházban a latin mellett szerepet kap.

Az újonnan felállított Hajdúdorogi Egyházmegye első püspökévé az uralkodó Miklós István sátoraljaúj helyi parókuszt nevezte ki, kinek felszentelésére 1913. október 5-én Hajdúdorogon került sor.

Az egyházmegye megszervezését 1914 februárjában súlyos tragédia árnyékolta be. Az első világháború előszeleként Miklós István ellen bombamerényletet követtek el, melynek szálai a román elkövetőkön

keresztül az orosz titkosszolgálatához vezettek. Az 1914. február 23-án a debreceni ideiglenes püspöki hivatalban felrobbant pokolgép megölte Miklós püspök három közvetlen munkatársát.

A debreceni bombamerénylet után Miklós püspök székhelyét Nyíregyházára helyezte át, ahol ma is található. Az első világháborút lezáró határmódosítások következtében a Hajdúdorogi Egyházmegye elvesztette parókiáinak mintegy felét. Magyarország új határain belülre került huszonegy görögkatolikus egyházközség, melyek nem a Hajdúdorogi Egyházmegyéhez, hanem az Eperjesi és a Munkácsi Egyházmegyékhöz tartoztak, ezek számára XI. Piusz pápa 1924-ben létrehozta a Miskolci Apostoli Exarchátust. Az exarchátus első főpásztora Papp Antal érsek, egykori munkácsi püspök lett, akit a csehszlovák hatóságok kiutasítottak és Magyarországra toloncoltak.

Az első világháború után Magyarországon csak egy bazilita monostor maradt: a máriapócsi. Itt a baziliták a zárandokok fogadása mellett lelki gyakorlatokat szerveztek papoknak és világiaknak.

A Hajdúdorogi Egyházmegye első püspöke, Miklós István 1937-ben halt meg. Utódját Dudás Miklós bazilita szerzetes személyében 1939-ben nevezte ki XII. Piusz pápa. Az új püspök nagy lendülettel látott munkához, de a kinevezése után néhány hónappal kitört világháború, majd pedig az azt követő kommunista hatalomátvétel a végletekig leszűkítették lehetőségeit. Az egyházüldöző kommunista rendszer béklyójában a Hajdúdorogi Egyházmegye és a Miskolci Apostoli Exarchátus nem indulhatott meg az intézményi fejlődés útján.

Szocska Ábel nyíregyházi püspök, Orosz Atanáz miskolci püspök és Kocsis Fülöp érsek-metropolita a csíksomlyói pápalátogatáson

A rendkívül kedvezőtlen külső körülmények ellenére Dudás Miklós püspök 1972-ben bekövetkezett haláláig három területen sikerült fontos eredményt elérni. 1950-ben a megyéspüspök megalapította Nyíregyházán a papnevelő intézetet és hittudományi főiskolát, melyek ma is működnek. A másik: 1965. november 19-én Rómában, a Szent Péter Bazilikában Dudás Miklós püspök magyar nyelvű Szent Liturgiát mutatott be több száz püspök előtt, akik a II. Vatikáni Zsinat tanácskozásán vettek részt. A zsinat úgy döntött, hogy a római katolikus egyházban az addig kizárólagos latin mellett a nemzeti nyelvek is használhatók a liturgiában. Ezzel elhárult az akadály a magyar nyelv maradéktalan liturgikus használata előtt is. Végül 1968-ban a Szentszék kiterjesztette a hajdúdorogi püspök joghatóságát az egész országra. Ennek óriási jelentősége volt a keleti országrészről Budapestre és környékre, illetve a dunántúli ipari központokba áttelepülő görögkatolikusok lelkipásztori ellátásának megszervezése szempontjából.

Dudás Miklós megyéspüspök utódja 1975-ben Timkó Imre lett, aki mellé a Szentszék Keresztes Szilárd püspök személyében segédpüspököt állított.

Az 1989-es politikai rendszerváltás a magyar görögkatolikusok életében is új korszakot nyitott. Görögkatolikus óvodák és általános iskolák, valamint szociális intézmények létesültek. Hajdúdorogon görögkatolikus gimnázium nyitotta meg kapuit, Nyíregyházán elkészült a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola új épülete, Máriapócsban korszerű zárandokház épült, illetve sor került a bazilika teljes rekonstrukciójára. Új lendületet és intézményi kereteket kapott a görögkatolikus cigánypasztoráció. Újjáéledt

és a korszerű technológiák mentén folyamatosan megújul a görögkatolikus média. A lelkipásztori igényeknek megfelelően a szórványban új egyházközségek egész sora szerveződik.

A Szentszék 2008-ban Kocsis Fülöp szerzetest nevezte ki a Hajdúdorogi Egyházmegye megyéspüspökévé és a Miskolci Apostoli Exarchátus kormányzójává. Kezdeményezésére 2011-ben a Szentszék kiterjesztette az exarchátus területét Borsod-Abaúj-Zemplén megye egész területére és élére Orosz Atanáz szerzetes személyében püspök-exarchát állított.

A magyar görögkatolikusok egyházszervezete 2015-ben történelmi jelentőségű fejlődésen ment keresztül. Figyelembe véve egyházunk több évtizedes töretlen fejlődését az Apostoli Szék a magyar görögkatolikusok számára sajátjogú és metropolitai rangú egyházat alapított. Ferenc pápa 2015. március 19-i döntése öt apostoli konstitúcióban, illetve bullában nyert konkrét jogi formát: 1. új egyházi kereteket hozott létre a Magyarországi Görögkatolikus Sajtójogú Metropolitai Egyház megalapításával. 2. az 1912-ben alapított Hajdúdorogi Egyházmegye főegyházmegyei rangra emelkedett. 3. az 1924-ben létrehozott Miskolci Apostoli Exarchátust egyházmegyei rangra emelte. 4. megalapította a Nyíregyházi Egyházmegyét. 5. Ferenc pápa Kocsis Fülöp hajdúdorogi püspököt érsek-metropolitává nevezte ki. Az újonnan alapított Nyíregyházi Egyházmegye élére 2015 októberében Szocska Ábel bazilita szerzetes került.

Dr. Janka György és dr. Véghseő Tamás írásait felhasználva összeállította: dr. Legeza László

Az Istenszülo Szűz ikonja, a könnyező kegykép a máriapócsi kegyoltáron

Legfeljebb tíz évünk van hátra

Magyar Kurír - részletek Thullner Zsuzsa írása.

Vecsei Miklós társadalmi felzárkózásért felelős miniszterelnöki biztos, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke június 18-án háttérbeszélgetésen osztotta meg a háromszáz legszegényebb települést érintő – jelenleg 67 faluban működő – felzárkóztatási kormányprogram céljait, terveit, dilemmáit.

Leginkább dilemmákat sorolt Vecsei Miklós – mit is lehetne sorolni, amikor egy olyan kérdés előtt állunk, amelynek sokak szerint nincs megoldása, sokak szerint nincs kérdés, sokan pedig nagyon határozottan tudni vélik a megoldásokat. Reménykeltő volt, hogy a miniszterelnöki biztosnak vannak távolba tekintő álmái, látomásai a jövőről, és ugyan lépten-nyomon megoldhatatlannak tűnő problémákba ütközik, meg van győződve róla, hogy lehetséges a változás.

„Nem eredményekről, hanem küzdelmekről beszélek” – mondta Vecsei Miklós, és azt is hangsúlyozta, hogy eredményekről csak öt év múlva szeretne konkrétan beszélni, ugyanakkor azt is elmondta, hogy ha két év múlva is ugyanolyan lenne a helyzet, mint most, az súlyos kudarc lenne.

A számadatok elég egyértelműen bizonyítják, mekkora a baj. A háromszáz legszegényebb települést magába foglaló felzárkóztatási program valójában leginkább a romákat érinti, hiszen ezeken a helyeken a lakosság nagy részét ők teszik ki. 370 ezren élnek ezekben a falvakban, és annyi gyerek születik, mint amennyi Nyugat-Magyarországon egy egymillió lakosú régióban. Kötelező tehát odafigyelni! – hangsúlyozta Vecsei Miklós. És ez nem az együttérzésünkről szól, hanem gazdasági érdek, hiszen ha nem teszünk semmit, ha nem tudjuk megfordítani a folyamatokat, akkor a középosztály elmenekül ezekről a helyekről.

A miniszterelnöki biztos szerint legfeljebb tíz évünk van erre.

És hogy miért is van veszélyben a jövő, ahhoz nagyon fontos megérteni a folyamatokat. Csak egy egyszerű tény: a nyomorban élő roma anyukák a gyereket az élete első három évében leginkább a karjukban tartják, képeket láttunk arról, miért... letenni nem lehet őket a sárba, pizsokba, kutyaürülékbe... És ha a gyerek nem kúszik-mászik, nem próbálja leküzdeni az újtába kerülő akadályokat, nem alakul a

problémamegoldó képessége, felnőttként sem lesz képes azok alapján a stratégiák alapján gondolkodni, amelyeket a jobblétben élők észrevétlenül elsajátítanak. Olyan falu is van, ahol a gyerekek a rengeteg kóbor kutya miatt nem tudnak eljutni például az iskoláig, több a kutya, mint a gyerek.

A helyzet nem új, viszont most először van kormányzati eszköz a változásra. A diagnózis születésénél, a megoldások ehhez igazodnak: van olyan falu, ahol naperőmű épül, és a tervek szerint a kisgyerekes családok házában a legkisebb szobát ezzel fűtik majd. Alapos átgondolást igényel, ki és milyen módon kap támogatást, az igazságosság elve mentén, óvatosan egyensúlyozva a különböző szempontok között, hogy ne fordítsák egymás ellen a roma és nem roma lakosságot. Kiderült a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke szavaiból, hogy a változáshoz sok szereplő együttműködésére van szükség. Példaként hangzott el egy falu, ahol a kisbaltot sikerült megvásárolni, és akadt egy vállalkozó is, aki működteti, az alapélelmiszereket a Tesco árain lehet beszerezni, a boltban a területen megtermelt árut is árusítják.

Megjelent: 2020. június 19.

A nyomorúság nem borzongató különlegesség

Morva Emília a társadalmi felelősségről

Magyar Kurír - részlet Baranyai Béla interjújából

– Vannak, akik szívesen segítenek másokon, de leginkább azoknak adunk, akik hálások a segítségért, akikben látunk valami olyasmit, amit értéknek tartunk. Ám nem minden rászoruló ilyen „komfortos”.

– Igen, és majd mi eldöntjük, hogy kinek jár, és kinek nem jár. Megmérjük, hogy a másik elég jó ember-e ahhoz, hogy kapjon tőlünk adományt. Mint ha lennének – ahogyan a szakirodalom is beszél róla – érdemes és érdemtelen szegények. Ennek a hozzáállásnak az a következménye, hogy a rászorulók nagy része megtanulja, hogyan kell viselkednie azért, hogy rokonszenvet keltsen az adományozóban. Ez egy tanult magatartás lesz, olyan életstratégia, ami hosszú távon nem változtat a helyzeten. Ha valaki azt tanulja meg, hogy jól tudjon kérni, az nehezebben fog fordítani a sorsán. Én azt szoktam mondani, hogy azok a lakóink az igazán becsülendők, akik mondjuk berzenkednek a házirend ellen, akik jelzik, ha valami nem tetszik nekik, mert bennük van még akaraterő és önbecsülés, ez pedig segíti majd őket abban is, hogy kijussanak a nehéz helyzetükből. Nyilván nem ők „az ideális rászoruló”, hanem azok, akik tudják, mit hogyan tegyenek azért, hogy megnyíljon a szívünk és a pénztárcánk. A keresztény tanítás szerint azonban nem a mi dolgunk, hogy mérlegeljünk, kinek adjunk és kinek ne. Az sem jó, ha azért adunk, hogy hálát kapjunk. Ez egy gyakori „segítőbetegség”, amit mindenképpen el kell kerülnünk. Segíteni csak jól szabad. Nem biztos, hogy mindig sikerül, amit szeretnénk, nem biztos, hogy azonnal elérjük a kívánt eredményt, de attól még nem lesz az erőfeszítésünk hiábavaló és eltékozló.

Megjelent: 2020. május 25.

Munkahelykeresés máltai segítséggel

A munkaerőpiacon nem keresett embereknek, illetve a válság miatt reményüket veszített álláskeresőknél szóló segítő programot indított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A munkaerőpiacon nehezen érvényesülő, hátrányos helyzetű, vagy mentális problémákkal küzdő álláskeresőknél indított személyre szóló segítséget nyújtó programot május elején a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, más segítő szervezetekkel és nagy látogatottságú álláskereső portálokkal együttműködve. Az érdeklődők a www.munkatanacsadas.maltai.hu oldalon jelentkezhetnek, a szolgáltatás ingyenes.

A Máltai Szeretetszolgálat különböző foglalkoztatási programjai évtizedek óta segítik a fogyatékos, hajléktalan, vagy kirekesztett csoportokhoz tartozó emberek elhelyezkedését. A támogatottak köre négy éve kibővült azokkal a társadalmi csoportokkal, melyek tagjai önről csak ritkán és nehezen jutnak túl a munkáltatók kiválasztási folyamatainak, így az alacsony iskolázottságú emberek, az egyedül maradt szülők, vagy akár a koruk miatt mellőzött álláskereső is segítséget kapnak. Az elmúlt időszakban ezeröttszáz ember talált munkahelyet a Szeretetszolgálat közreműködésével. Az új honlapot 13 ezer érdeklődő kereste fel az első hónapban, közülük százötvenen a programba is bekapcsolódtak.

A karitatív szervezet arra törekszik, hogy a jelentkezőket képessé tegye önál-

lóan munkát keresni és találni. A résztvevők a segítővel közösen felméri az illető lehetőségeit, kiderítik, milyen hibákat vétett korábban az álláskereső során, azokat közösen kijavítják, és együtt új lehetőségeket keresnek. A mentorok a helyzet feltárása mellett az álláskeresőhöz szükséges önéletrajzok, motivációs levelek elkészítéséhez is segítséget adnak, felkészítik a jelentkezőket az állásinterjúkra, indokolt esetben pszichológushoz, HR-tanácsadóhoz, vagy más szakértőhöz irányítják. A segítségnyújtás telefonon, e-mailen, és videókapcsolaton zajlik. A programban részt vesznek az Incorpora hálózat koordinátorai is, a CV-Online portál pedig szakmai segítséget, így online videóinterjú felkészítő foglalkozásokat ajánlott.

A segítő programba a munkáltatók is bekapcsolódhatnak, a Máltai Szeretetszolgálat reményei szerint sokan lesznek, akik a jelentkezők nehézségei mellett az érintettek képességeit és lehetőségeit is figyelembe veszik. Az álláskereső és a munkáltatók egyaránt a www.mukatanacsadas.maltai.hu oldalon jelentkezhetnek egy kérdőív kitöltésével, majd a Szeretetszolgálat munkatársai felveszik velük a kapcsolatot.

Ilyenek voltunk

(Fotók: Kovács Bence és Majoros Árpád))

